

Robert de Boron: *Jozef van Arimathea*

(vertaling: Cor Hendriks [PDF 2015])

Incipit: Hier begint de Romance van de *Geschiedenis van de Graal*

Deel I: *De Beker van het Laatste Avondmaal*

- Alle zondaars behoren te weten,
Zowel de kleine als de nog kleinere,
Dat voordat Jezus Christus [Jhesu Criz]
Op aarde kwam, Hij door de woorden
5 Geschreven door de profeten liet aankondigen
Zijn komst op aarde, en uitroepen
Dat God Zijn Zoon zou sturen
Naar hier beneden en dat Hij zou lijden
Vele kwellingen, vele pijnen,
10 Heel veel kou en veel gezweet.
- Te dien tijde, waarover ik u vertel,
Zowel koning, als prins en hertog en graaf,
Onze eerste vader Adam,
Onze moeder Eva en Abraham [Eve]
15 Izaak, Jacob en Jeremias [Ysaac; Yheremyes]
En de profeet Jesaja, [Ysayes]
Iedere profeet, al het andere volk
Goed en slecht tesamen,
Wanneer zij uit deze wereld heengingen,
20 Gingen zij rechtstreeks naar de Hel.
Wanneer de Duivel, die schurk, [Deables]
Hen in de had gestopt,
Meende hij hen gewonnen te hebben
En in dit bezit had hij veel vertrouwen.
25 De goede mensen hadden troost
Aan de Zoon van God, die zij verwachtten. [Fil Dieu]
Toen behaagde het Onze Heer,
Dat Hij ons alle eer deed
En dat Hij naar de aarde afdaalde
30 En ons menselijk vlees aannam.
Afgedaald overschaduwde Hij de Maagd,
Net als Hij wilde, vormde Hij haar;
Eenvoudig, zacht, erg goed opgevoed,
Al dat maakte Hij naar Zijn zin.
35 Zij werd voorzien van alle goedheden

En Hij voegde daarbij alle schoonheden;
 Zij is geurig als een egelantier,
 Zij is ook als de rozenstruik,
 In dat zij de zachte roos droeg,
 40 Die in haar buik was ingesloten.
 Zij werd Maria genoemd, [Marie]
 Van alle deugden is zij doorstraald.
 Maria betekent "bittere zee",
 De dochter van God is ze, zowel als van haar moeder,
 45 En Joachim verwekte haar [Joachin]
 En Anna, haar moeder, droeg haar,
 Die beiden oud waren.
 Geen enkel kind hadden ze gehad,
 En daarover waren ze zeer verdrietig,
 50 Maar God heeft hen weldra gehoor gegeven
 Door Zijn engel, die Hij stuurde
 Naar Joachim, toen hij ging [Joachyn]
 Naar zijn herders in de wildernis
 En met hen verbleef,
 55 Omdat hij boos was
 Vanwege zijn offerande, die hem
 De bisschop* in de tempel had geweigerd, [hogepriester]
 Omdat hij had voortgebracht
 Geen nageslacht in zijn vrouw,
 60 Die van zijn huis de meesteres was.
 Dit zei de engel tegen Joachim:
 "Ga meteen, ga op weg,
 Zoals God het jou door mij heeft gezegd;
 En ook mij zeer heeft bevolen
 65 Bovenal, dat ik je zeg,
 Dat je wens zal worden vervuld;
 Want je zal een dochter hebben [pucelle]
 En Maria zal je haar noemen.
 Door Anna, je vrouw, zal ze worden voortgebracht
 70 In haar geheiligde buik;
 Nooit zal ze in haar leven zondigen,
 Al de tijd, dat ze zal leven.
 Wees niet onthutst.
 En opdat ik beter zal worden geloofd,
 75 Moet je naar Jeruzalem gaan [Jherusalem]
 En bij de poort zal je ontmoeten
 Je vrouw, waarna jullie naar binnen moeten gaan
 In jullie huis en daar verblijven
 Samen als goede mensen,
 80 Aldus zal het waarlijk gebeuren."

De mensen, die Hij gemaakt had

Via Eva en Adam, moest Hij nodig [Evein]
 Verlossen en bevrijden uit de Hel, [gooien]
 Die Lucifer op slot hield,
 85 Vanwege de zonde van Adam, onze vader,
 Die Eva, onze moeder, hem deed doen
 Door de appel, die zij at
 En die ze haar man gaf.

Luistert op welke manier
 90 God Onze Vader ons vrijkocht:
 De Vader maakte het losgeld
 Door Zichzelf, door Zijn Zoon Jezus Christus, [Jhesu Crist]
 Door de Heilige Geest allen tezamen.
 Goed durf ik te zeggen, zoals hij mij voorkomt,
 95 Dat die Drie Eén Wezen zijn,
 D'ene persoon in d'andere ingesloten.
 God wilde dat Zijn Zoon vlees aannam
 In de Maagd en van haar geboren werd,
 En Deze deed zo toen, zoals Hem [de Vader] behaagde,
 100 Om niets had Hij Hem tegengesproken.
 Deze Heer, Die het mens-zijn
 Aannam in de Maagd, grote nederigheid
 Ons toonde, toen Hij zich verwaardigde
 Te komen op aarde om te sterven;
 105 Omdat Hij wilde redden
 Het werk Zijns Vaders en het verlossen
 Uit de macht van de Vijand,
 Die ons door Eva heeft verraden.
 Toen zij zag, dat zij had gezondigd,
 110 Heeft ze net zolang gebeden en gesmeekt, [doorgezeurd]
 Dat Adam, haar man, zondigde, [Adans]
 Want een appel gaf ze hem,
 Die God hen had verboden,
 Terwijl Hij al het andere toestond.
 115 Maar hij zette hem snel aan zijn tanden
 En at hem vlug op;
 En zodra hij hem had gegeten,
 Wist hij dat hij gezondigd had.
 Want hij zag zijn vlees geheel naakt,
 120 Waarvoor hij zich zeer schaamde.
 Zijn vrouw heeft hij naakt gezien
 En aan lusten gaf hij zich over,
 Daarna maakten ze jakjes (coteles)
 Van bladeren, die ze aan elkaar naaiden;
 125 En toen Onze Heer hen zag,
 Riep hij Adam en zei tegen hem: [Adan]
 “Adam, waar ben je?” “Ik ben hier.”

- Meteen smeed Hij hen uit de vreugde
 En bracht hen in de ellende
 130 En in pijn om deze reden.
- Eva werd zwanger en beviel
 Met veel pijn van wat ze droeg;
 En haar en heel haar kroost *(meisnie)*
 Had de Duivel in pacht;
- 135 Bij de dood wilde hij hen allemaal hebben.
 In de Hel waren ze gedwongen te blijven [zijn]
 Zolang God het wil en niet langer,
 Tot Hij Zijn Zoon zal sturen naar hier beneden
 Om het werk van Zijn Vader te redden
- 140 En daarbij de bittere dood te sterven.
 Vanwege deze nood nam Hij ons leven aan
 In de buik van de Maagd Maria
 En werd daarna geboren in Bethleem [Bethleem]
 Uit de Maagd, zoals ik zei.
- 145 Deze zaak zou moeilijk zijn
 Uit te leggen, want deze bron
 Kan niet worden geledigd
 Van de deugden, die de Maagd Maria heeft.
 Van dit nu dien ik me af te wenden
- 150 En terug te keren naar mijn onderwerp
 Van dat wat ik me herinner,
 Zolang ik gezondheid en kracht heb.
 Waar is het, dat Jezus Christus liep
 Op aarde, en dat Hem doopte
- 155 En in de rivier de Jordaan Hem waste
 Sint Jan, zoals Hij hem beval [Jehans]
 En zei: "Zij, die in Mij geloven,
 Zullen zich in water dopen *(eue)*
 In de naam van de Vader en de Zoon Christus
- 160 En samen met de Heilige Geest;
 Want aldus zullen zij gered zijn
 Van de macht van de vijand,
 Totdat zij zich aan hem zullen teruggeven
 Door de zonden, die ze zullen bedrijven."
- 165 Aan de Heilige Kerk heeft God gegeven
 Deze kracht en deze macht;
 Sint Pieter gaf zijn opdracht
 Door aan de gehele gemeenschap
 Van dienaren van de Heilige Kerk;
- 170 Op hen heeft hij de [ziel]zorg gelegd.
 Zo werd lust afgewassen
 Van de man en vrouw en zijn ze gereinigd;
 En de duivel verloor zijn macht,

Die hij lang had gehad.
 175 Bijna 5000 jaar of meer
 Had hij hen in de Hel daar beneden;
 Maar allemaal werden ze uit zijn macht verlost,
 Totdat zij zich weer aan hem onderwerpen.
 En Onze Heer, die weet
 180 Dat de zwakheid van de mens
 Te erg en te gevaarlijk is
 En te zeer tot zonde geneigd,
 Want hij moet zondigen,
 Wilde dat Sint Pieter instelde
 185 Een andere manier van dopen:
 Dat zo vaak als hij naar achter gaat
 Ter biecht, als hij zal zondigen,
 De mens, wanneer hij berouw zal hebben
 En hij zijn zonde zal willen uitboeten
 190 En de geboden onderhouden
 Van Heilige Kerk; aldus zal hij kunnen
 Vragen aan God om gratie en hij zal het krijgen.

Ten tijde dat God op de aarde liep
 En Zijn geloof predikte,
 195 Was het land van Judea [Judee]
 Onder Rome en aan haar verantwoordelijk, [Romme]
 Niet geheel, maar voor een deel,
 Waarover Pilatus het bestuur had.
 Onder hem diende een huursoldaat (*soudoyer*)
 200 Die onder zich vijf ridder had,
 Jezus Christus zag en in zijn hart
 Hem zeer beminde; maar voor geen geld
 Durfde hij dat te laten blijken
 Vanwege de Joden, die hij zeer vreesde, [Juis]
 205 Want allen waren tegenstander
 Van Jezus, dat volk van hoerenkinderen.
 Aldus vreesde hij zijn vijanden,
 Al was hij de vriend van God.
 Jezus had weinig discipelen
 210 En van hen was er één slecht.
 Zo slecht was niet nodig geweest,
 Zo wilde hij het, zo behaagde het hem.
 Vele keren hielden bespreking (*parlement*)
 De Joden, welke pijn en foltering
 215 Zij Onze Heer zouden laten lijden
 En hoe ze Hem zouden folteren.
 En Judas, die(n) God zeer beminde,
 Had een inkomen*, dat men noemde (*rente*)
 Tiende*, en daarmee was hij *seneschal* (*Disme = dîme*)

220 Onder de leerlingen van Jezus.
En daarom werd hij naijverig,
Zodat hij niet meer zo gratievol was
Tot de discipelen, als zij waren
De een tegen de ander en elkaar beminden.
225 Hij begon te vervreemden
En soms achter te blijven.
Hij werd wreder dan hij was geweest,
Zodat iedereen hem vreesde.
Onze Heer wist dit alles goed,
230 Want men kan voor Hem niets verbergen.

Te dien tijde hadden de gewoonte
De kamerlingen, dat zij namen
Het tiende van dat, wat men gaf
Aan hun heren, en dat was van hen.
235 Nu gebeurde het op de dag van de *Cene*,
Dat Maria Magdalena
Rechtstreeks naar het huis van Simon ging
En aan de tafel Jezus vond,
Gezeten met zijn discipelen,
240 En Judas zat bij Jezus te eten.
Ze verborg zich onder de tafel
En knielde neer aan de voeten van Jezus;
Heel hard begon ze te huilen,
De voeten van Jezus te wassen
245 Met haar tranen en droogde ze af
Met haar haren, die ze mooi had.
Daarna zalfde zij ze met een zalf,
Die zij meebracht, kostbaar en zacht,
Evenals ook het hoofd van Jezus.
250 En het huis werd gevuld
Met de kostbare geur
Van de zalf en van het parfum,
Dat ieder van hen zich verbaasde.
Maar Judas wond zich zeer op:
255 Driehonderd deniers of meer was het waard,
Zijn inkomsten was hij kwijt:
Het was een tiend (ter grootte) van dertig deniers,
Dat had zijn loon moeten zijn.
Hij begon bij zichzelf te overleggen
260 Hoe hij die kon terugkrijgen.

[Laatste Avondmaal]
[Marie de Madaleinne]
[Symon]

De vijanden van Onze Heer,
Die voor Hem Zijn oneer beraamden,
Waren allen tezamen vergaderd
In een herenhuis in de stad.

(*hostel*)

265 En naar dat adres ging Judas.
 De gastheer had de naam Caiafas, [Chayphas]
 Die bisschop was volgens hun wet [hogepriester]
 En een waardig mens was, naar ik geloof.
 Jozef van Arimathea was daar, [Joseph d'Arymathie]

270 Al was hij niet blij in dat gezelschap.
 En toen zij Judas daar bemerkten,
 Werden ze bang van hem, toen ze hem zagen,
 Zodat zodra ze hem herkenden,
 Ze zwegen uit vrees voor hem.

275 Ze meenden, dat hij loyaal was
 Aan zijn heer, maar hij bleek vals;
 En toen Judas, die een hoerenjong
 Was, hen allen zo zag zwijgen,
 Sprak hij en vroeg, waarom

280 Ze zo stom waren en zo stil. (*mu - quoi*)
 Ze vroegen hem naar Jezus:
 "Waar is Hij nu? Weet jij het?"
 En hij zei hen, waar Hij was,
 En waarom hij niet daarheen wilde gaan:

285 "De wet onderwijst Hij." Toen ze hem hoorden,
 Waren ze in hun harten allen verheugd.
 "Instrueer ons hoe we hem kunnen krijgen
 En hoe we hem te pakken kunnen nemen."
 Judas zei hen: "Als jullie willen,

290 Verkoop ik hem aan jullie en dan grijpen jullie hem."
 Ze zeiden: "Jawel, graag!"
 "Geef me dan dertig deniers."
 Een van hen nam die uit zijn beurs
 En gaf ze meteen aan Judas.

295 En zo had hij zijn compensatie
 Voor zijn verlies van die zalf.
 Daarna hebben ze hem gevraagd,
 Hoe hij hem zal overleveren.
 Judas bepaalde voor hen de dag om te zien

300 Hoe ze Hem zouden kunnen krijgen
 En op welke plek ze hem zouden vinden.
 Hij zei, dat ze zich goed moesten bewapenen,
 Als om hun leven te redden,
 En dat ze goed moesten oppassen

305 Niet Jacobus te nemen tegelijkertijd, [Jake]
 Want wonderlijk goed leek die op Hem.
 "Daarover hoeft ge niet verwonderd te zijn,
 Want allebei zijn ze van dezelfde lijn:
 Ze zijn volle neven van elkaar." (*cousin germein*)

310 "Hoe zullen we Hem dan herkennen?"
 "Dat wil ik jullie graag zeggen:

Neemt hem, die ik zal kussen.”
 Zo kwamen ze hun zaak overeen.
 Bij het gedaan worden van al deze dingen
 315 Was Jozef van Arimathea,
 Die daar zeer over peinsde en bedroefd om was.

Zo zijn ze vandaar vertrokken;
 Tot aan donderdag hebben ze gewacht,
 En die donderdag was Jezus
 320 Bij Simon in zijn huis,
 Waar Hij Zijn discipelen onderwees
 Met exempelen en hen zei:
 “Ik mag jullie niet alles vertellen,
 Maar dit wil ik niet voor jullie verbergen,
 325 Dat diegene met mij eet en drinkt,
 Die mijn lijf ter dood dient te verraden.”
 Toen Jezus zo gesproken had,
 Vroeg Judas meteen aan Hem:
 “Zeg je dit louter voor mij?”
 330 “Judas, je zegt het zelf.”
 Andere dingen wilde Hij hen openbaren,
 Toen Hij zich verwaardigde hun voeten te wassen;
 Met één en hetzelfde water heeft Hij al hun voeten gewassen
 En Sint Jan vroeg Hem daarnaar: [Jehans]
 335 “Onder vier ogen, Heer, zou ik
 Eén ding je willen vragen, maar ik durf niet.”
 Jezus heeft hem verlof gegeven
 En meteen heeft hij Hem gevraagd:
 “Heer, van ons waste Je de voeten
 340 Met één en hetzelfde water. Waarom heb je dat gedaan?”
 God zei: “Graag zal Ik het zeggen,
 Dit exempel heb ik van Petrus genomen: [Perrum]
 Evenals het water vuil wordt
 Van de eerste voeten, die men ermee wast,
 345 Kan niemand zonder zonde zijn,
 En net zo vuil zullen zij zijn,
 Als zij in hun zonden zullen blijven;
 Maar de anderen kunnen ze wassen,
 Want, als zij een beetje bevuild zijn,
 350 Toch daarvoor zullen zij het nog niet laten,
 Dat zij de bevuilden niet kunnen
 Wassen, op welke plek ze hen vinden,
 Net zoals Ik met het vuile water heb gewassen
 Het andere vuil, dat zij heeft gevonden;
 355 En net als de laatste waren,
 Zo ook waren de eersten.
 Dit exempel zullen we aan Petrus laten [Pierre]

En aan zijn dienaren het geven
 Van heilige Kerk waarachtig,
 360 Om te onderwijzen aan de andere mensen:
 Vanwege hun zonden zullen zij zich bevuielen
 En de zondaars zullen zij wassen,
 Die aan God zullen willen gehoorzamen,
 Evenals aan de Zoon en aan de Heilige Geest,
 365 En Aan de heilige Kerk, zodat niets
 Hen schaadt, daarentegen goed helpt.
 Zoals niemand kan herkennen
 De gewassene, als men het niet zegt,
 Zo ook zijn de zonden bekend
 370 Van niemand, voordat men ze zegt,
 Die van de dienaren weten zij niet,
 Voordat zij het zeggen.”
 Zo ook onderwees God Sint Jan,
 Door dat wat Hij hem openbaarde.
 375 God was in het huis van Simon,
 Zowel Hij als zijn gezellen.
 Judas had de Joden opgeroepen
 En de een na de ander verzameld.
 Zij gingen het huis van Simon binnen.
 380 Toen ze dat zagen, schrokken zeer
 De discipelen van Onze Heer,
 Want zij hadden zeer grote angst.
 En toen Judas het huis vol [mensen] zag,
 Wachtte hij niet:
 385 Op de mond kuste hij Jezus
 En door Hem te kussen wees hij Hem aan.
 Van alle kanten grepen ze Jezus.
 Judas riep: “Houdt Hem goed vast,
 Want Hij is een wonderlijk sterke man.”
 390 Aldus namen ze Jezus mee;
 Gedeeltelijk vervuld in hun wil,
 Dat zij Jezus in hun macht hebben.
 De discipelen nu waren ontsteld
 En waren in hun hart zeer bedroefd.
 395 Op die plaats was een zeer fraai vaatwerk (*veissel*)
 Waar Christus Zijn sacrament mee deed;
 Een Jood vond het vaatwerk
 Bij Simon, nam het en bewaarde het,
 Want Jezus was vandaar meegenomen
 400 En aan Pilatus uitgeleverd.

Ze voerden Jezus naar Pitatus
 En beschuldigden hem van al wat ze maar konden;
 Maar klein was hun macht,

Omdat ze geen oprechtheid kunnen hebben.
 405 Geen oprechtheid, geen aanklacht,
 Waarvoor Hij te veroordelen was.
 En Hij had het niet verdiend.
 Had hij [Pilatus] de zaak zo willen laten.
 Maar te zwak was de Justitie,
 410 Iets waarmee vele heren behept zijn,
 En kracht wilde Hij niet vertonen,
 Daarentegen wilde Hij verdragen hun geweld. (enreidie: furie)
 Desondanks zei Pilatus:
 “Als men aldus deze profeet doodt
 415 En mijn heer vraagt me er iets over,
 Wil ik weten en dat beveel ik,
 Tot wie van jullie allen ik me zal wenden
 En wie ik ervoor verantwoordelijk zal houden?
 Want ik zie in Hem geen reden tot de dood;
 420 Toch willen jullie Hem valselijk doden.”
 Met luide stemmen riepen ze allen,
 Zowel de rijken als de armen, die daar waren:
 “Over ons zal Zijn bloed vergoten zijn
 En over onze kinderen, groot en klein!”
 425 Vervolgens grepen zij Hem, voerden Hem weer
 Voor Pilatus en hebben Hem veroordeeld.
 Pilatus vroeg om water
 En vóór hen heeft hij zijn handen gewassen
 En zei, dat net als zijn handen
 430 Gereinigd waren en gewassen,
 Zo ook was hij gekweten en was niet
 Schuldig, dat men Hem valselijk veroordeelde.
 De Jood, die het vaatwerk bezat,
 Dat hij uit het huis van Simon had meegenomen,
 435 Ging naar Pilatus en gaf het hem;
 En Pilatus zette het op een verzekerde plaats,
 Totdat hem werd verteld,
 Dat ze Jezus hadden terechtgesteld.
 En toen Jozef dat had horen zeggen.
 440 Was hij vol kwaadheid en toorn
 En snel ging hij naar Pilatus
 En zei: “Ik heb je lang gediend,
 Ik en mijn vijf ridders.
 Nooit heb ik enig loon gehad
 445 Noch zal ik ooit een beloning aannemen,
 Tenzij je me een geschenk wilt geven,
 Zoals je me altijd hebt beloofd.
 Geef het me, je hebt daartoe de macht.”
 Pilatus zei: “Nu vraagt,
 450 Ik zal u geven wat u wilt,

Uitgezonderd de trouw aan mijn heer,
 Die zal niemand hebben bij mijn eer.
 Ge hebt een grote gift verdiend.”
 “Heer,” zei Jozef, “zeer bedankt!
 455 Ik vraag om het lichaam van Jezus,
 Die zij valselijk aan het kruis hebben gehangen.”
 Pilatus was zeer verwonderd,
 Toen hij om zo’n klein geschenk vroeg,
 En Pilatus zei: “Ik meende
 460 En dacht in mijn hart,
 Dat u een groter ding zou willen
 En, voorzeker, ge had het gekregen.
 Omdat ge om Zijn lichaam hebt gevraagd,
 Zult ge het krijgen als uw soldij.”
 465 “Heer, u bent zeer bedankt;
 Beveelt, dat hij aan mij wordt overhandigd.”
 Pilatus zei onmiddellijk
 “Gaat hem snel pakken.”
 “Heer, een groot en sterk volk zijn ze,
 470 Ik weet goed, dat ze me Hem niet zullen afstaan.”
 “Dat zullen ze wel doen; gaat snel
 En neemt Hem stoutmoedig.”
 Vandaar wendde Jozef zich af
 En ging regelrecht naar het kruis.
 475 Hij zag Jezus en had groot meelij met Hem,
 Toen hij Hem zo kwalijk zag hangen;
 Uit meelij begon hij te huilen
 En zei tegen de wachters, die hij zag staan:
 “Pilatus heeft me dit lichaam gegeven
 480 En heeft me gezegd en bevolen,
 Dat ik Hem verlos uit deze vernedering.”
 Uit één mond antwoordden allen:
 “Gij zult Hem niet eraf halen, want Hij heeft gezegd
 Dat Hij op de derde dag zal verrijzen;
 485 Hoe vaak hij ook zal herleven,
 Wij zullen Hem aan de dood overleveren.”
 Jozef zei: “Laat me Hem eraf halen,
 Want [Pilatus] heeft bevolen Hem aan mij over te geven.”
 Zij antwoordden: “Eerder zullen we je doden [dan Hem overgeven,]
 490 Voordat we Hem drie dagen bewaakt zullen hebben.”
 Daarop is Jozef vertrokken
 En naar Pilatus teruggekeerd.
 En vertelde hem hoe ze hem hadden
 Geantwoord en hem niet Jezus Christus
 495 Hadden laten afhalen van het kruis,
 “Daarentegen riepen zij met één stem,
 Dat ik Hem er niet mocht afhalen.”

Pilatus hoorde het en was niet blij,
 Daarentegen werd hij zeer boos;
 500 Hij zag een man daar aanwezig,
 Die de naam Nicodemus had. [Nychodemus]
 “Gaaf,” zei hij hem, “regelrecht daarheen
 Met Jozef van Arimathea; [Arymathye]
 Haal Jezus af van zijn kwelplek, (haschie)
 505 Waar de schurken Hem hebben geplaatst, (encrime)
 En laat Hem geheel en al aan Jozef worden afgegeven.”
 Toen nam Pilatus het vaatwerk,
 (Toen hij zich dit herinnerde, voelde hij zich goed;)
 Riep Jozef, gaf het hem
 510 En zei: “Gij hield veel van deze man.”
 Jozef antwoordde: “Gij hebt een waar woord gesproken.”
 En hij is meteen vandaar vertrokken;
 Regelrecht naar het kruis ging hij
 Met Nicodemus, die hij meenam.
 515 Pilatus had hem dit [vaatwerk] hierom
 Gegeven, omdat hijzelf niets wilde
 Achterhouden, wat van Jezus was geweest,
 Waardoor hij beschuldigd zou kunnen worden.
 Terwijl zij met zijn tweeën gingen
 520 Zo snel als ze konden,
 Ging Nicodemus naar binnen
 Bij een smidse, die hij ontdekte;
 Hij nam tangen en een hamer,
 Die hij daar aantrof, heel goed deed het hem,
 525 En ze gingen meteen naar het kruis.
 Toen zij de stinkende honden zagen,
 Zijn ze toch die kant uitgegaan,
 Hoewel het hen veel leed deed.
 Nicodemus zei: “Jullie hebben
 530 Met Jezus gedaan wat jullie wilden,
 Alles waar jullie om vroegen;
 En onze provoost, heer Pilatus, (prouvoz)
 Heeft Hem aan deze man gegeven,
 Omdat hij erom gevraagd had.
 535 Hij is dood, zoals jullie goed kunnen zien;
 Jullie moeten toestaan Hem eraf te halen.
 [Pilatus] zei me, dat ik Hem eraf moest halen
 En dat ik Hem aan Jozef moest geven.”
 Daarop begonnen zij te schreeuwen,
 540 Dat Hij zou kunnen verrijzen
 En dat ze Hem niet wilden overhandigen
 Aan Jozef noch aan iemand anders.
 Nicodemus werd boos
 En zei, dat hij het om hen toch niet zal laten,

545 Dat hij Hem nu overhandigt,
 Of ze willen of niet, recht onder hun neus.
 Daarop begonnen zij op te breken
 En gingen zich bij Pilatus beklagen.
 En die twee klommen omhoog
 550 En haalden Jezus van het kruis af.
 Jozef nam Hem in zijn armen,
 Heel zacht legde hij Hem op de grond,
 Hij schikte het lichaam goed
 En waste Hem heel schoon.
 555 Onderwijl dat hij Hem waste,
 Zag hij het heldere bloed, dat stroomde
 Uit Zijn wonden, die bloedden,
 Omdat ze gewassen werden.
 Toen herinnerde hij zich de steen,
 560 Die spleet, toen het bloed gutste
 Uit Zijn zijde, waar Hij was gestoken.
 Vervolgens is hij meteen gerend
 Naar zijn vaatwerk en heeft het genomen
 En waar het bloed stroomde, heeft hij het gezet,
 565 Omdat hij van mening was, dat het beter zou zijn
 Voor de druppels, dat ze daarin vielen,
 Dan waar ook hij ze zou kunnen stoppen,
 Hoelang hij er ook naar zou uitkijken.
 Met het vaatwerk heeft hij goed afgeveegd
 570 En goed schoongemaakt de wonden
 Van de handen en van de zijde
 En van de voeten rondom en opzij.

 Nu was al het bloed verzameld
 En geheel en al in het vaatwerk bijeengebracht.
 575 Jozef wikkelde het lichaam
 In een lijkwade, die hij kocht,
 En heeft het in een rots[holte] gelegd,
 Die hij voor zijn eigen gebruik had uitgezocht,
 En bedekte het met een steen,
 580 Die we hier *tombe* noemen.
 De Joden waren dus teruggekeerd
 En hebben met Pilatus gesproken.
 Pilatus beval en zei,
 Dat op welke plek ook men hem legde,
 585 Ze hem 's nachts en overdag moesten bewaken,
 Zodat Zijn discipelen Hem niet zouden stelen,
 Want Jezus had tegen hen gezegd,
 Dat Hij op de derde dag zou verrijzen.
 Zij hebben hun wachters verzameld
 590 Rondom het graf en bewapend

En Jozef ging vandaar weg
En begaf zich naar zijn huis.

Ondertussen is de Ware God,
Als een heer, als een profeet,
595 Rechtstreeks naar de Hel gegaan;
Zijn vrienden heeft Hij daaruit gegooid,
Eva en Adam, hun nageslacht,
Die de Duivel in zijn macht had, (baillie)
Heilige mannen en vrouwen, alle goede lieden,
600 Want van de goeden liet Hij er geen een achter,
Al degenen, die Hij had vrijgekocht,
Voor wie Hij ter dood was overgeleverd.
Toen Onze Heer dat had gedaan,
Wat Hij ook wilde en het Hem behaagde,
605 Verrees Hij, zonder dat de Joden iets ervan
Wisten of konden zien;
Aan Maria Magdalena [Marie la Madaleinne]
Verscheen Hij, dat is iets, wat vaststaat,
Aan Zijn apostelen, aan Zijn mensen,
610 Die Hem duidelijk zagen.
Toen Hij dat had gedaan, ging de mare
Door heel het land:
Weer opgestaan uit de dood tot het leven is
Jezus, de zoon van Sint Maria.
615 Zijn discipelen hebben Hem allen gezien
En hebben Hem heel goed herkend;
En ze hebben sommige van hun vrienden gezien,
Die voorheen overleden waren,
Die door Jezus zijn verzezen
620 En in de glorie van God gingen.
De bewakers waren hierdoor bedrogen,
Want ze hebben Hem nog niet bemerkt.
Toen de Joden dit vernamen,
Verzamelden zij zich in de synagoge
625 En hielden daar hun vergadering, (parlement)
Want hun zaak ging slecht;
En sommigen zeiden tegen anderen,
Dat als waar was, wat ze hoorden zeggen,
Namelijk, dat Hij was verzezen,
630 Dat ze het dan nog veel slechter zouden hebben.
En zij, die Hem bewaakt hadden,
Zeiden als vaststaande waarheid,
Dat Hij niet meer daar was, waar men Hem legde.
En ze hadden nog grote vernedering,
635 Want ze hadden Hem door Jozef verloren.
Hierover zijn ze geheel ontsteld;

“En als wij er schade van hebben,
Dan heeft hij dat gedaan evenals Nicodemus.”
Vervolgens hebben ze diep nagedacht,
640 Wat ze tegen hun meesters zouden antwoorden,
Als hen over Hem werd gevraagd;
En iedereen is het erover eens,
Hoe ze daarop zouden kunnen antwoorden,
Wanneer men hen daarover zou willen ondervragen:
645 “Nicodemus haalde Hem van het kruis af
En aan Jozef gaf hij Hem over;”
Waarop zij zeiden: “Wij hebben Hem aan jullie gelaten
En gingen daarna meteen weg.”

De Joden peinsden wat ze zullen doen:
650 Ze zullen Jozef en Nicodemus grijpen
Zo stilletjes, dat men het niet zal weten,
En daarna zal dit gebeuren:
“En als iemand besluit ons te beschuldigen,
Omdat ze ons naar Hem willen vragen,
655 Dienen zij, zodra we hen kunnen grijpen,
De dood te sterven.
Ieder van ons zal antwoorden,
Dat men Hem aan Jozef overhandigde.
Als jullie Jozef bij ons brengen,
660 Zullen jullie door Jozef Jezus terugvinden.”

Met deze raad zijn het eens
Alle jongeren en al de bebaarden.
Deze raad is ingegeven door verstand,
Want ze is goed en diep doordacht.
665 Nicodemus had een vriend
In die raad, die hem ervoor waarschuwde.
Hij zei hem, dat hij weg moest vluchten,
Of hij zou sterven, en hij deed zo.
En de Joden gingen direct daarheen,
670 Maar hij was al gevlucht.
Toen ze zagen, dat ze hem kwijt waren,
Gingen ze naar het huis van Jozef,
Zeer verdrietig, zeer kwaad,
Omdat ze [Nicodemus] aldus kwijt waren.
675 De deur van Jozefs huis verbraken ze
En ze grepen hem en namen hem mee,
Maar eerst lieten ze hem zich aankleden,
Want hij was reeds gaan slapen.
Ze vroegen hem, toen ze hem vasthadden,
680 Wat hij met Jezus had gedaan.
Jozef antwoordde snel:

“Toen ik Hem had gelegd in het *monument*,
 Liet ik Hem aan jullie ridders
 En ik ging naar mijn huis;
 685 God weet, dat ik sindsdien Hem niet meer zag
 Noch ook over Hem hoorde spreken.”
 Ze zeiden hem: “Jij hebt Hem gestolen.”
 “Dat heb ik waarlijk niet.”
 “Hij is niet meer daar, waar je Hem had gelegd;
 690 Toon Hem ons hoe dan ook.”
 “Ik weet niet waar Hij is, als Hij niet daar is,
 Waar ik Hem vier dagen geleden heb neergelegd;
 En als het Hem behaagt, dat ik om Hem sterf,
 Weet ik goed, dat niets me kan schaden.”

695 Ze hebben hem meegenomen naar een rijkaard
 En hebben hem stevig geranseld en geslagen.
 Daar ter plaatse was een ronde toren,
 Die hoog was en heel diep.
 Daarheen brachten ze hem toen en ranselden hem weer
 700 En sloegen hem plat tegen de grond;
 Ze hebben hem in de gevangenis neer laten zakken,
 In het diepste deel van het gebouw.
 Dat vreselijk was en duister,
 Geheel gemaakt van harde rotssteen.
 705 Stevig hebben ze hem opgesloten en het dichtgemaakt
 En boven hem goed verzegeld.

Pilatus was zeer vertoornd,
 Toen hij besepte, dat Jozef verloren was,
 En in zijn hart woog het hem zwaar,
 710 Omdat hij niet één zo’n goede vriend had.
 Voor de wereld was hij goed verborgen
 En ellendig gehuisvest.
 Maar God heeft hem niet vergeten,
 In Wie men in zorgen een vriend vindt.
 715 Want voor wat hij voor Hem heeft geleden,
 Heeft Hij hem heel erg goed beloond.
 Tot hem daar onder in de gevangenis kwam Hij
 En zijn Vaatwerk nam Hij mee, dat hij vasthield
 En dat een grote helderheid over Hem wierp,
 720 Zodat de kerker erdoor oplichtte;
 En toen Jozef de helderheid zag,
 Verheugde hij zich zeer erover in zijn hart.
 God bracht zijn Vaatwerk voor hem mee,
 Waarin hij Zijn bloed had verzameld.
 725 Met de gratie van de Heilige Geest
 Werd hij geheel gevuld, toen hij het Vaatwerk zag,

En hij zei: “Heer God almachtig,
 Vanwaar komt deze zo grote helderheid?
 Ik geloof zo goed in U en Uw naam,
 730 Dat zij nergens anders dan van U komt.”
 “Jozef, wees nu niet meer onthutst;
 De Goddelijke Deugd heb je tot hulp,
 Je weet, dat Ze je zal redden
 Naar het paradijs, waar Ze je heen zal brengen.”

735 Jozef vroeg aan Jezus Christus,
 Wie Hij was, die zo mooi was:
 “Ik kan U niet aankijken, Heer,
 Noch herkennen, noch onderscheiden.”
 “Jozef,” zei God, “luister naar mij,
 740 Geloof dat, wat ik je ga zeggen.
 Ik ben de Zoon van God, Die Deze
 Naar de aarde wilde zenden om te redden
 De zondaars van de verdoeming
 En van de grote helse foltering;
 745 Ik ging naar de aarde om de dood te lijden,
 Aan het kruis te eindigen en te sterven,
 Om het werk van Mijn Vader te redden,
 Dat Adam had doen verdoemen
 Door de appel, die hij at,
 750 Die zijn vrouw Eva hem gaf
 Door de raad van de Vijand,
 Die ze eerder geloofde dan God.
 Daarna smeed God hen uit het
 Paradijs en gaf hen ellende
 755 Vanwege de zonde, die ze hadden bedreven
 Toen ze Zijn gebod overtraden.
 Eva werd zwanger, baarde een kind,
 En hen en dat, wat ze baarde,
 Wilde de Vijand allemaal hebben
 760 In zijn domein, in zijn macht,
 En hij had hen, totdat het de Vader behaagde,
 Dat de Zoon geboren werd van de moeder.
 Door een vrouw was de mens verloren
 En door een vrouw werd hij teruggevonden;
 765 Een vrouw zocht onze dood,
 Een vrouw gaf ons het leven terug;
 Door een vrouw werden we in de gevangenis gestopt,
 Door een vrouw zijn we teruggevonden.

Jozef, nu heb je gehoord hoe
 770 De Zoon van God geheel zeker
 Kwam op aarde; en ook heb je gehoord

Waarom Hij uit de Maagd werd geboren,
 Opdat Hij aan het kruis zou sterven
 En voor de Vader Zijn werk zou terugwinnen.
 775 Daarom ben Ik op de aarde gekomen
 En heb het bloed uit Mijn lijf vergoten,
 Dat uitstroomde langs vijf wegen;
 Ik heb daar veel pijn geleden.”
 “Hoe, Heer?” zei Jozef tegen Hem,
 780 “Zijt Gij dan Jezus, die het vlees
 Aannam in de kostbare Maagd,
 Die Jozefs vrouw en echtgenote was?
 Degene, die Judas voor 30 deniers
 Verkocht aan die *pauteniers*, de Joden, [schurken]
 785 En Die ze geselden en sloegen
 En Hem daarna aan het kruis hingen?
 Die ik in het graf legde,
 En van Wie de Joden zeiden,
 Dat ik Uw lichaam heb gestolen,
 790 En uit het graf verwijderd?”
 “Ik ben Diegene werkelijk waar,
 Geloof het, dan zul je redding hebben.
 Geloof het en twijfel niet meer
 Dan zul je het eeuwige leven hebben.”
 795 “Heer,” zei Jozef, “ik bid u,
 Dat U medelijden met me hebt.
 Voor U ben ik hier vastgezet;
 Ik zal hier blijven, zolang ik zal blijven leven,
 Als U geen medelijden met mij heeft
 800 En me niet uit deze plek gooit.
 Heer, alle dagen heb ik U bemind,
 Maar ik heb dat niet tegen U gezegd;
 Want ik durfde dat niet te zeggen,
 Voorwaar, omdat ik meende,
 805 Dat U me toch niet zou geloven,
 Omdat ik in het gezelschap
 Was van hen, die U haatten
 En die Uw dood beraamden.”
 Daarop zei God: “Met Mijn vrienden
 810 En met Mijn vijanden
 Was ik; maar wanneer gebeurd
 Is iets wonderlijks,
 Is er geen teken nodig.
 Daarom zal Ik het van u dulden.
 815 Jij was Mijn goede vriend
 En daarom was je bij de Joden.
 En Ik wist goed, dat je Me nodig zou hebben
 En dat je Me in nood zou helpen.

820 Want God, Mijn Vader, heeft je gegeven
 De macht en de wil,
 Dat je Pilatus kon dienen,
 Die aldus het je wilde vergoeden:
 Voor je dienst betaalde hij je,
 Doordat hij je Mijn lichaam gaf.”
 825 “Hé Heer, zeg me niet meer,
 Dat Gij van mij zijt, in mijn macht.”
 “Maar dat ben Ik, Jozef, dat zeg Ik je wel.
 Ik ben van de goeden, de goeden zijn van Mij.
 Weet je wat je verdiend hebt,
 830 Doordat Ik aan jou gegeven werd?”
 Het eeuwigdurende leven zal je hebben,
 Wanneer je van deze wereld zal weggaan.
 Geen van Mijn leerlingen heb Ik met Mij
 Meegenomen, weet je waarom?
 835 Omdat geen een de grote liefde kent,
 Die Ik voor jou heb vanaf die dag,
 Dat jij Me van het kruis afhaalde,
 Geen ijdele glorie heb je erover gehad.
 Niemand kent jouw trouwe hart
 840 Behalve jij en God de Geest [Dieu l’esperital]
 Jij hebt me heimelijk bemind
 En ik jou zeer zeker.
 Onze liefde zal in openbaarheid komen
 En iedereen zal het kunnen weten.
 845 Maar zij zal een grote ergernis zijn
 Voor de slechte, ongelovige Joden.
 Jij zult in je macht het teken hebben
 Van mijn dood en je zal het bewaken
 En diegenen zullen het ter bewaring hebben,
 850 Aan wie jij het zal geven.”

 Onze Heer heeft tevoorschijn gehaald
 Het Vaatwerk, kostbaar en groots,
 Waarin het allerheiligste bloed was,
 Dat Jozef had verzameld,
 855 Toen hij Hem van het kruis afnam
 En Hem Zijn wonden waste.
 En toen Jozef het Vaatwerk zag
 En het herkende, voelde hij zich heel goed worden erdoor.
 Maar hierover verwonderde hij zich zeer,
 860 Dat niemand wist waar hij het had gezet,
 Dat hij het in zijn huis had verstopt,
 Zodat niemand het gezien had.
 En hij viel meteen op zijn knieën
 En dankte Onze Heer ervoor:

865 “Heer God, ben ik dan dusdanig,
 Dat ik het zo kostbare Vaatwerk
 Kan of mag bewaken,
 Waarin ik Uw heilige bloed liet stromen?”
 God zei: “Jij zal het voor Me bewaken
 870 En diegenen, die jij het zult aanbevelen.”

“Jozef, goed zal je het weten te bewaren
 Zodat je het slechts hoeft aan te bevelen
 Aan drie personen, die het zullen hebben [na jou].
 Zij zullen het nemen in de naam van de Vader
 875 En van de Zoon en van de Heilige Geest,
 En zij dienen geheel te geloven,
 Dat deze drie Personen één zijn
 En Ieder is een gehele persoon.”
 Jozef, die op zijn knieën was,
 880 Nam het Vaatwerk, dat God vasthield.
 “Jozef,” zei God, “voor de zondaars
 Is redding voor hun geploeter.
 Wie in mij waarachtig zullen geloven,
 Zullen van hun kwade daden berouw hebben.
 885 Jijzelf, hebt voor je soldij
 Vele vreugden veroverd.
 Weet, dat altijd als het Sacrament [= de Mis]
 Wordt verricht ergens, de herinnering
 Aan jou er is. Al dat zal zien,
 890 Wie goed erop zal weten te letten.”
 “Bij mijn geloof!” zei Jozef, “ik wist het niet;
 Zeg het mij en dan zal ik het weten.”

“Jozef, je weet goed, dat ik bij Simon [Symon]
 At met al mijn leerlingen
 895 Aan de *Cene*, op donderdag. [Laatste Avondmaal]
 Het brood en de wijn zegende Ik er
 En zei hen, dat ze Mijn vlees aten
 In het brood en in de wijn Mijn bloed dronken;
 Ook zal zijn gerepresenteerd
 900 Deze tafel in vele landen.
 Dat jij Me van het kruis hebt afgehaald
 En Me in het graf hebt neergelegd,
 Dat is het altaar, waarop Me zullen leggen,
 Zij, die Me zullen offeren.
 905 Het kleed, waarin Ik werd gewikkeld,
 Zal corporaal worden genoemd.
 Dit Vaatwerk, waarin je Mijn bloed deed,
 Toen je het van Mijn lichaam verzamelde,
 Zal kelk genoemd worden. (*calice*)

910 De pateen, die deze zal overdekken, (platine)
Stelt de steen voor,
Die boven Mij werd verzegeld,
Toen jij Me in het graf had gelegd.
Dus moet je weten, al wat Ik zei,
915 Deze dingen zijn tekenen,
Die ter jouwer herinnering gedaan zullen worden.
Al degenen, die je Vaatwerk zullen zien,
Zullen in Mijn gezelschap zijn;
Zij zullen volheid van hart hebben
920 En eeuwigdurende vreugde.
Zij, die deze woorden zullen kunnen
Begrijpen en die ze onthouden,
Zullen voor de mensen deugdzamer zijn
En voor God veel aangenamer;
925 Zij zullen niet vals veroordeeld kunnen worden
In de rechtzaal, noch van hun recht bedrogen,
Noch op het slagveld overwonnen,
Als ze goed hun recht hebben gehouden.”

Ik durf niet te zeggen noch te vertellen,
930 Noch zou ik het kunnen doen
Zelfs niet als ik het zou willen
Als ik niet het grote boek had,
Waarin de geschiedenissen zijn opgeschreven,
Door de grote geleerden gemaakt en gedichteerd.
935 Daarin zijn de grote geheimen beschreven
Die men de Graal noemt (en zegt).

Vervolgens overhandigde Hij hem het vaatwerk
En Jozef nam het met genoegen aan.
God zei: “Jozef, wanneer je zal willen
940 En er noodzaak toe zal hebben,
Moet je je wenden tot die drie Deugden,
Die één zijn, zoals je gelooft,
En de gelukzalige Vrouwe,
Die de Moeder Gods geheten is,
945 Die de gezegende Zoon Gods droeg.
Heel erg goed zal zij je raad geven
En je zal, zo geloof Ik het,
De Heilige Geest tegen je horen spreken.

Nu, Jozef, ik ga zo meteen weg.
950 Ik ga je niet meenemen van hier,
Want dat zou niet correct zijn.
Daarentegen zal je in de gevangenis verblijven.
De kerker zal zonder licht zijn,

Net als die was, toen Ik hier kwam.
955 Zorg ervoor, dat je geen angst hebt,
Noch in het hart huivering of droefenis;
Want je bevrijding zullen houden
Voor een wonder degenen, die het zullen horen.
De Heilige Geest zal met je zijn,
960 Die je altijd raad zal geven.”

Deel II: *De bevrijding van Jozef*

Aldus is Jozef goed ingekerkerd
In de gevangenis gebleven
En ze spraken niet langer meer over hem,
Maar lieten hem geheel alleen.
965 En hij verbleef daar heel lang,
Zodat van hem geen sprake was,
Totdat het gebeurde dat een pelgrim kwam,
Die nog een vrij jonge man was,
In dat land van Judea
970 En daar heel lang verblijf hield
In de tijd, dat Jezus Christus
Over de aarde ging en Zijn naam predikte,
Die vele mirakelen deed,
Want Hij kon die goed doen.
975 Hij zag de blinden helder kijkend
En de kreupelen geheel rechtop lopend
En nog andere mirakelen,
Die ik niet in lange tijd zal hebben verteld.
Want drie doden herleefde Hij,
980 De pelgrim zag dat alles daar.
Maar de Joden, die grote afgunst
Hadden op Hem, deden door misdadigheid
Hem aan het kruis sterven,
Omdat Hij in het geheel niet wou
985 Gehoorzamen aan hun geboden,
Want die misleidden de mensen.

In de tijd, waarvan ik jullie verteld heb,
Ging de pelgrim, nadat hij
In Judea geweest was, naar Rome
990 En logeerde bij een waardige heer.
Toentertijd was de zoon van de keizer
In heel erg grote smart,
Omdat hij een ziekte had,
Want zijn vlees was door lepra verrot;

995 Zo vuil was hij en zo stinkend,
Dat niemand bij hem wilde wonen.
Men had hem in een toren gezet,
Waar hij raam noch deur had,
Behalve een klein raampje,
1000 Waar men een schotel zette,
Wanneer men hem te eten gaf,
Zoveel als hij nodig had.

De pelgrim werd gehuisvest,
Goed voorzien en goed gevoed;
1005 De gastheer besprak met de pelgrim,
Dat het heel erg jammer was
Van de zoon van de keizer,
Die in dergelijke schande verkeerde.
En de pelgrim vroeg,
1010 Welke smart en welke schande hij had
En de gastheer heeft hem de waarheid
Verteld van zijn lepra,
Dat Vespasianus daaraan leed

[Vaspasien]

En niemand hem daarvan kon genezen:
1015 Hij was de zoon van de keizer,
Vanwaar hij nog groter verdriet had.
De gastheer heeft hem gevraagd,
Of hij ooit iemand had gevonden,
Die voor Vespasianus goed zou zijn
1020 En om hem te genezen kon dienen.
De pelgrim antwoordde hem:
“Ik weet zo iemand niet nu hier,
Maar dit kan ik je wel bevestigen,
Dat daar, waar ik ging in Outremer,

[Overzee = Judea]

1025 Eens een grote profeet was,
Die ongetwijfeld een waardig man was,
En heel vaak deed God wat voor hem.
Ik zag zieken, die hij genas
Van velerlei kwalen,
1030 Die ze al sedert lang hadden,
Ik zag kreupelen, die hij rechttop deed gaan,
En blinden, die hij weer licht gaf,
Mensen, die geheel verrot waren,
Die van hem weer gezond heengingen
1035 En nog andere wonderen,
Waarvoor ik niet lang de tijd heb om te vertellen.
En iedereen, die hij geneest,
Geneest hij helemaal;
En de rijke mensen van Judea haatten hem,
1040 Omdat zij niet konden

Genezen zoals hij kon,
 Noch doen zoals hij deed.
 En de gastheer vroeg toen
 Aan de pelgrim, die hij herbergde,
 1045 Wat er geworden was van die waardige man
 En wat voor naam hij had.
 “Ik zal het u zeggen, want ik weet hem goed;
 Heel vaak heb ik hem horen noemen.
 Jezus had hij tot naam, de zoon van Maria,
 1050 Van Nazareth nabij Bethanië.
 De hoerenlui, die hem haatten,
 Gaven veel en beloofden veel
 Aan hen, die de macht hadden
 En die de rechtstoelen bezetten,
 1055 Joegen Hem zeer op tot ze Hem grepen
 En Hem schurkachtig beledigden
 En Hem geheel naakt ontkleedden,
 Waarna ze Hem stevig hebben afgeranseld.
 En toen ze Hem niets meer konden doen,
 1060 De Joden, die hoerengebroad zijn,
 Hebben ze Hem gekruisigd
 Aan het kruis en gemartelaard.
 En ongetwijfeld, had hij geleefd,
 Dan had hij Vespasianus, als hij gewild had,
 1065 Genezen van zijn ziekte.
 Al was die nog zo erg of diep geworteld.”
 “Nu zeg me, als ge het weet,
 En als ge het me wilt zeggen,
 Hebt ge hen ooit horen zeggen,
 1070 Waarom ze Hem lieten martelen?”
 “Omdat ze Hem zo haatten,
 Dat ze over Hem niet konden horen spreken.”
 “Zeg me in welk domein
 Dat werd gedaan, en in wiens rechtsgebied?”
 1075 “Heer, dat werd gedaan in Judea,
 Dat Pilatus heeft bestuurd,
 Die valt onder de keizer
 Van Rome en in wiens dienst hij is.”
 “Zou u durven zeggen en verhalen
 1080 Voor de keizer Cesaire,
 Dat wat u mij hier heeft verteld?”
 Hij zei: “Jawel, waarlijk:
 Er is geen mens, voor wie ik het niet zou zeggen
 En het niet zou willen bewijzen.”
 1085 Toen de gastheer dat hoorde,
 Is hij rechtstreeks, zo snel als hij kon,

Naar de keizer gegaan
 En is in het paleis naar binnen gegaan.
 De keizer heeft hij geroepen,
 1090 Heel de zaak vertelde hij hem,
 Dat wat hij gehoord had van de pelgrim
 Van voor naar achter tot aan het einde.
 Toen de keizer het had gehoord,
 Verwonderde hij zich ook zeer daarover
 1095 En zei: "Zou het waar kunnen zijn,
 Wat je me zojuist hebt verteld?"
 "Zo helpe me God, heer, ik weet het niet.
 Alles heb ik zo van hem gehoord.
 Ik zal hen halen, als u wilt;
 1100 U zult hem het geheel zo horen vertellen."
 De keizer heeft geantwoord:
 "Ga hem halen; wat talm je?"
 De gastheer ging naar zijn huis,
 Sprak met de pelgrim
 1105 En zei: "De keizer zegt u
 Via mij en hij beveelt het u,
 Dat u met hem gaat praten."
 De pelgrim heeft zonder aarzelen
 Gezegd: "Gaarne zal ik gaan;
 1110 Wat ook hij zal vragen, zal ik zeggen."

De pelgrim is daarheen gegaan,
 Die nog gek noch dwaas was;
 De keizer heeft hij gegroet
 En daarna heeft hij hem alles verteld,
 1115 Wat hij ook zijn gastheer verteld had
 En de zaak geheel woord voor woord.
 De keizer antwoordde meteen:
 "Als het waar is, wat je ons vertelde,
 Deed je er heel erg goed aan [naar mij] te komen,
 1120 Want je zult met rijkdommen overladen en bloeiend zijn."

De keizer heeft het beluisterd;
 Hij riep zijn mannen, ze zijn gekomen
 En toen ze vergaderd waren,
 Heeft hij hun alles gezegd en verteld,
 1125 Wat de pelgrim hem gezegd had;
 En eenieder verwonderde zich erover.
 Pilatus hielden voor een waardig man
 Al degenen, die daar bijeen waren.
 En eenieder van hen zei in zijn praatje,
 1130 Dat Pilatus dat niet zou toelaten,
 Want dat was te grote dwaasheid,

- Als hij zo'n misdaad zou toestaan
 In een plaats, waar hij het bestuur heeft,
 Terwijl hij Hem zou moeten verdedigen.
- 1135 Pilatus had daar een vriend,
 Die zei, dat het niet zo was:
 "Pilatus is een zeer dapper mens,
 Meer dan we zouden kunnen zeggen;
 Nooit zou hij zoiets laten gebeuren,
 1140 Als hij het zou durven verbieden."
 Daarop hebben ze de waardige man geroepen
 En de gastheer, die hem had gehuisvest:
 "Broer Pelgrim, bij de liefde,
 Dat wat ge aan de keizer hebt
 1145 Verteld, alstublieft, vertel ons
 De deugden, die ge hebt gezien,
 De schone wonderen van Jezus,
 Die van zo'n grote deugd was."
 Al de wonderen vertelde hij hen,
 1150 Zoals hij ze zag, toen hij daar was,
 En heeft gezegd, dat, wanneer hij was,
 Waar Pilatus de macht had,
 De keizer weinig moeite hoefde te doen
 Opdat hij zijn zoon genezen zal;
 1155 En voor wie dit niet zou willen geloven,
 Durfde hij zijn hoofd erom te verwedden.
 Immers Pilatus zal het niet verhullen,
 Wanneer men hem dat zal vragen;
 En wie van Hem zal kunnen vinden
 1160 Het een of ander en zal brengen,
 Zou daardoor spoedig Vespasianus
 Genezen zijn en herstellen.
 Toen de mensen dat hoorden zeggen,
 Waren ze daarover zeer verbijsterd;
 1165 Ze wisten niet hoe Pilatus te redden,
 Noch iets te zijner behoefte te helpen.
 Behalve dan dat ze hem hebben gevraagd,
 Dat als dat niet de waarheid was:
 "Wat wil je dat men met je doet?"
 1170 Hij zei: "Geeft me vergoeding voor mijn onkosten
 En zet me tevens gevangen
 In een geschikt huis,
 En laat tevens daarheen zenden,
 Goed navraag doen en onderzoeken.
 1175 Als het niet waar is, wat ik u gezegd heb,
 Wil ik en geef er ook toestemming toe,
 Dat mijn hoofd wordt afgesneden
 Met een mes of met een zwaard,"

Allen zeiden, dat hij genoeg gezegd had;
1180 Ze stemden toe en het is hun begeren.
Daarop hebben ze hem van alle kanten vastgegrepen
En hebben hem in een kamer gezet,
En lieten hem daar goed bewaken,
Opdat hij hen niet kon ontsnappen.

1185 “Luistert allen naar mij, beste heren,”
Dat heeft de keizer hen gezegd,
“Goed is het, dat we daarheen zenden
Een of andere bode, die zal weten
De waarheid van dit nieuws;
1190 Want het zou heel goed en mooi wezen,
Als die wonderen waar zouden zijn;
En als we in ons bezit konden krijgen
Het een of ander, dat mijn zoon
Zal genezen en bevrijden van het gevaar,
1195 Zou dat voor ons een goed lot zijn (avenue)
En de zaak zou beter voor ons zijn.”

Vespasianus hoorde de zaak
En verheugde zich met heel zijn hart erover.
Toen hij wist, dat die vreemdeling
1200 Reeds in het gevang was gezet,
Werd zijn leed gestild
En zijn kwalen verlieten hem allen.
Daarop heeft hij zijn vader gebeden
Dat deze om liefde voor hem.

1205 Iemand naar dat land zou zenden,
Zowel om te informeren als om te ondervragen.
Als hij zijn genezing zou willen
En bevrijd worden uit die zo vuile gevangenis,
Zoals die was: ze was heel sterk,
1210 Heel donker, heel obscuur.
De keizer liet zijn brieven maken,
Waarover ik niet wil zwijgen,
Nu, dat hij zei tegen al degenen van Judea,
Tegen de machtigste van het land,
1215 Tegen Pilatus in het bijzonder,
Dat hij hem enige van zijn mensen stuurde,
En beval, dat men hen beluisteren zal
Over alles, wat ze hen zouden zeggen, en geloven
Van de dood van Jezus, die zij doodden,
1220 Toen ze Hem aan het kruis ophingen.
De keizer zond daarheen
De wijste man, die hij vond,
Want hij wilde de zaak weten

- En heel de waarheid ontdekken.
- 1225 En hij beval hen tenslotte,
Dat ze, als hij dood is, het een of ander ding,
Dat van die waardige man is geweest,
Als ze dat in hun bezit hebben,
Meteen vandaar naar hem zouden zenden
- 1230 En om absoluut niets dit achterwege zouden laten.
De genezing van zijn zoon zocht hij
En Pilatus dreigde hij zeer,
Dat, als het waar was, wat hij heeft horen zeggen,
Er groot kwaad hem zal kunnen overkomen.
- 1235 Aldus vertrokken de boden
En ze gingen rechtstreeks naar de oever
Van de zee en gingen aan boord.
Ze hadden een goede wind en staken de zee over;
En toen ze aangekomen waren,
- 1240 Heeft een van hen Pilatus een brief gestuurd,
Die een hele goede vriend van hem was.
In zijn brief stelde hij zijn mening,
Dat hij zich er bijzonder over verwonderde,
Dat hij een man had laten ophangen
- 1245 En hem niet had laten berechten,
Waarover hij zeer verbolgen was.
“Voorwaar, dat was een grote misdaad;
Groot kwaad deed men hem.
De boodschappers zijn aangekomen,
- 1250 Die de keizer gezonden heeft;
Kom hen meteen ontmoeten,
Want je kunt hen niet ontsnappen.”
- Pilatus vernam deze berichten,
Die zijn kennis hem zond.
- 1255 Hij beval zijn mensen op te stijgen,
Want hij wilde gaan ontmoeten
De boden van de keizer
En hen ontvangen met grote eer.
De boodschappers zijn direct gegaan,
- 1260 Want zij wilden Pilatus vinden.
Ook Pilatus steeg te paard
Met hen, die hij met zich meenam.
Het ene gezelschap zag het andere
Precies in Arimathea
- 1265 En toen zij Pilatus ontmoetten,
Durfden zij hem geen vreugde te maken,
Want zij wisten niet zeker,
Of ze hem naar Rome zouden meevoeren.

- Een van hen overhandigde hem de brieven.
1270 Hij heeft gelezen wat erin stond;
En zij vertelden hem woord voor woord,
Dat wat de pelgrim gezegd had.
Toen Pilatus dat had gehoord,
Wist hij goed, dat zij de waarheid zeiden.
- 1275 Hij ging met de boodschappers mee terug [naar huis]
En heeft hen een hele goede ontvangst gegeven.
En zei: “Ik heb de brieven gelezen
En goed herken ik dat wat ik erin vind.”
De zaak verliep geheel zo
- 1280 En ieder van hen verwonderde zich
Erover, dat hij de zaak zo had
Herkend, zoals ze gegaan was.
Tot grote dwaasheid kan het verkeren,
Als hij zich niet weet te verexcuseren,
- 1285 Want hij zal ervoor moeten sterven:
Dus laat hij moeite doen zich vrij te pleiten!
Hij heeft de boodschappers geroepen
En ze zijn in een kamer gegaan:
Hij wil hen de zaak ter beraad zeggen.
- 1290 Hij sloot de deuren van de kamer
En liet die heel goed bewaken,
Zodat geen mens kon binnenkomen;
Liever wilde hij, dat ze het van hem zouden weten
Dan dat ze het van anderen te weten zouden komen.
- 1295 De kindertijd van Jezus Christus
Vertelde hij hen geheel en zei
Alles, zoals hij het wist
En wat hij van anderen had gehoord:
Hoe de Joden Hem haatten,
- 1300 Misleidende booswicht noemden ze hem;
Evenals hoe Hij genas
De zieken, wanneer Hij wilde;
Bedrieglijk kochten ze Hem
En betaalden ze en werden geleverd
- 1305 Door Judas, die Hem had verkocht
En die een van Zijn discipelen was;
Al het leed, dat ze Hem deden,
En hoe ze hem bij Simon vastnamen,
Hoe ze Hem voor hem brachten
- 1310 En hoe ze Hem beschuldigden.
“Zij verlangden van mij, dat ik Hem zou oordelen
En dat ik Hem ter dood zou verdoemen;
Ik zei hen, dat ik Hem niet wou oordelen,
Want ik zag geen reden daartoe.
- 1315 Toen ze zagen, dat ik niet wilde oordelen,

- Begonnen ze kwaad te worden,
Want het waren hele machtige lui
Met grote rijkdom en machtig;
En zij zeiden, dat ze hem zouden doden,
1320 Dat zelfs daarom ze het niet zouden laten. [zijn weigering]
Dat bezwaarde mij voorzeker;
Ik zei tot hen allen tezamen:
'Als mijn heer mij er iets over
Zal willen vragen of beschuldigen,
1325 Wat zou ik dan kunnen antwoorden daaromtrent?
De zaak zou ik niet verhullen;
Want, als ik het zou willen verhullen,
Zouden zij het door u kunnen bewijzen.'
'Op hen was het en op hun kinderen,
1330 Jong en oud, klein en groot,
Was vergoten het bloed van Jezus
En dat zal je erop antwoorden.'
Zij grepen Hem beet en namen Hem mee
En ranselden en sloegen Hem
1335 En aan de staak werd hij gebonden
En aan het kruis gekruisigd
En [ze] deden alles wat jullie gehoord hebben,
Voordat jullie hierheen kwamen.
Omdat ik wilde dat zij wisten
1340 En dat ze goed zouden inzien,
Dat het me werkelijk zwaar woog,
Evenals dat het me niet aangenaam was
En ik gereinigd zou willen zijn,
Want dat was een zeer grote zonde,
1345 Vroeg ik voor hun ogen om water
En meteen waste ik mijn handen
En zei, dat ik net zo schoon was
Van het kwaad en van de dood van Jezus,
Als mijn handen schoon waren,
1350 Die zij met water hem hadden zien wassen.
Ik had onder mij een huursoldaat,
Een wijs man en een hele goede ridder.
Toen Hij dood was, vroeg hij Hem aan mij;
Ik gaf hem Hem, omdat hij van Hem hield.
1355 Deze waardige man had de naam Jozef
En weet, dat hij me diende
De hele tijd met vijf ridders,
Met mooie wapenuitrusting, op strijdparden.
Niets wilde hij van me hebben,
1360 Behalve het lichaam van de profeet.
Grote beloning zou hij hebben gehad
Uit mijn bezit, als hij door mij was beloond.

- De profeet verlost hij van die vernedering
 En in een rots[holte] legde hij Hem,
 1365 Die hij [op maat] had laten maken
 Om zelf na zijn dood te rusten.
 En toen Jozef Hem daarin had gelegd,
 Zag noch hoorde ik hem, hoewel ik het navroeg,
 Maar ik kwam niet te weten, wat er van hem werd,
 1370 Welke weg noch welke richting hij nam.
 Misschien hebben zij hem gedood
 Of vermoord of in een kerker gestopt;
 Net als ik tegenover jullie geen macht heb,
 Had hij het niet tegenover hen, dat weet ik goed.”
- 1375 Toen de boden dat hadden gehoord,
 Hadden ze in Pilatus niet gevonden
 Zo’n grote fout, als ze dachten te vinden.
 “Wij weten niet,” dat zeiden ze hem,
 “Of het was, zoals jij ons hebt gezegd;
 1380 En als je wilt, zal je je goed
 Voor onze heer kunnen vrijpleiten,
 Als het waar is, wat je ons hebt verteld.”
 Pilatus heeft hen geantwoord:
 “Alles, zoals ik het heb bekend,
 1385 Zullen zij voor jullie bekennen
 En precies zo zullen zij het vertellen.”
 “Nu laat hen van ons dus zeggen
 Binnen een maand te verzamelen
 Allemaal tezamen in deze stad;
 1390 Let op dat er geen geheim overleg noch bedrog is,
 Want wij laten hen verzamelen,
 Omdat wij met hen willen praten.”
- Pilatus nam zijn boden
 En heeft hen opgedragen en gezegd,
 1395 Dat ze door heel Judea moesten gaan
 En aan alle Joden moesten bekend maken,
 Dat de boodschappers van de keizer
 De vorige dag gekomen zijn;
 Graag zouden zij met hen spreken,
 1400 Als zij hen tezamen zouden kunnen treffen.
 Zij lieten een maand voorbijgaan
 En Pilatus heeft laten opletten
 Of men niet iets kon vinden,
 Dat van de profeet was geweest.
 1405 Maar zij konden niets vinden
 Dat hen veel goeds deed.

Alle Joden verzamelden zich
 Te Arimathea in een groot gezelschap. [Beremathye]
 Pilatus heeft gezegd tegen de boodschappers,
 1410 Een zaak waarin hij wijs was:
 “Laat mij eerst praten
 Met de Joden, zodat jullie zullen horen,
 Dat wat ik zal zeggen en wat zij zullen zeggen.”
 De boodschappers hebben het zo gedaan.
 1415 Toen zij allen verzameld waren,
 Heeft Pilatus als eerste gesproken:
 “Jullie zien hier,” zei hij, “heren,
 De boodschappers van de keizer;
 Zij willen weten, wat voor man Hij was,
 1420 Die men Jezus noemde,
 Die zich [tot] meester van de wet had gemaakt.
 Men heeft tegen hen gezegd, dat Hij een dokter was,
 Zoals men geen betere zou kunnen vinden.
 De keizer laat Hem zeggen,
 1425 Dat hij graag met Hem zou praten.
 Ik heb hen gezegd, dat Hij dood was,
 Omdat jullie Hem ten onder deden gaan,
 Omdat jullie dat wilden doen.
 Zeg me of het waar is of niet.”
 1430 “Dat was waar, we zullen het nooit verhullen,
 Omdat hij zich koning maakte
 En zei, dat Hij onze heer was.
 Jij was zo slecht, dat je Hem niet wilde
 Veroordelen noch dat wreken,
 1435 Jij wilde geen wraak nemen,
 Daarentegen woog het je zwaar, leek het.
 En wij konden niet toelaten,
 Dat Hij noch een ander de baas kan spelen
 Over ons of over onze kinderen
 1440 Behalve Cesar, hoe machtig hij ook is,
 En wij hem niet de dood in zouden zenden,
 Want hij zou ons te groot kwaad doen.”
 Vervolgens zei Pilatus tegen de boodschappers:
 “Ik ben niet zo machtig en niet zo wijs,
 1445 Dat ik over hen macht had,
 Want ze zijn te rijk en vermogend.”
 Daarop hebben de boodschappers gezegd:
 “Nog hebben wij niet horen raken
 Aan de kern van de nood;
 1450 Ik wil dat men me er de waarheid over getuigt.

 Heren, ik wil u vragen,
 Of Pilatus u wou weigeren

- Die man, die zich koning maakte;
Zeg het me, hoe het ook was.”
- 1455 “Inderdaad, heer! Anders geschiedde ons;
En weet, dat hij met ons overeenkwam,
Dat als men hem er iets over vroeg,
Wij hem dan goed zouden verlossen.
Als jullie hem iets erover willen vragen,
1460 Zijn wij gehouden hem te verlossen;
Wij zijn daarover verbonden, waarlijk,
En na ons geheel ons nageslacht.
Pilatus wilde anders Zijn dood
Niet toestaan; waarin hij het fout had.”
- 1465 De boodschappers hebben gehoord,
Dat Pilatus niet zo erg fout
Was geweest als ze allemaal meenden
En als de mensen over hem getuigden;
Ze hebben geïnformeerd en gevraagd,
1470 Wie Hij was en van welk een macht,
Die Profeet, waarover men sprak.
Zij antwoordden, dat hij deed
De grootste wonderen van de wereld,
Die het ... [gaf?] in de rondte.
1475 Voor een betoveraar hielden ze Hem,
De mannen en vrouwen, die Hem zagen.
Daarop zeiden de boodschappers:
“Zouden jullie iemand weten aan te wijzen,
Die iets van Hem heeft?
1480 Wie zoiets in zijn bezit zou hebben,
Dat wij zouden kunnen meenemen,
Zouden wij die graag willen vinden.”
Een van hen kende een vrouw,
Die van Hem een portret had, (visage)
- 1485 Dat ze iedere dag aanbad;
Maar uiteraard weet hij niet,
Waar ze het vandaan heeft of het ergens heeft gevonden.
Daarop hebben ze Pilatus geroepen
En vertelden hem wat [de Jood] hen gezegd had.
1490 En Pilatus vroeg hem
Meteen wat haar naam was
En in welke straat haar huis was.
“Verrine is haar naam, zij is niet bepaald gek;
Het is in de Schoolstraat.”
- 1495 Toen Pilatus wist, waar zij woonde
En hoe ze genaamd was,
Heeft hij meteen om haar gezonden,
Door een bode ontbood hij haar.

- Zij kwam zodra ze het wist.
 1500 En Pilatus, zoals God wilde,
 Stond, toen hij haar zag komen, op
 Ongewild; de arme vrouw verwonderde zich
 Zeer daarover, toen ze zag
 De grote eer, die hij haar deed.
- 1505 Toen hij haar zo verwelkomd had,
 Heeft hij haar terzijde genomen
 En haar gezegd: “Vrouw, gij hebt een portret (*semblance*)
 Van die man ter grote nagedachtenis
 In uw huis, dat ge aanbidt.
- 1510 Ik bid u, dat ge het ons toont,
 Alstublieft, als ge wilt.
 Niets zult ge erbij verliezen, wees niet bevreesd daarover.”
 De vrouw was geheel verbijsterd,
 Wanneer ze deze woorden gehoord heeft.
- 1515 Ferm ontkende ze en zei duidelijk,
 Dat ze niets had van Hem.
 Na deze woorden zijn de boodschappers
 Gekomen en hebben gezien
 De vrouw, die gekomen was,
- 1520 En dat Pilatus met haar praatte.
 De boodschappers hebben haar omhelsd
 En grote vreugde hebben ze gekregen
 En de noodzaak hebben ze haar verteld,
 Waarom ze bijeen waren;
- 1525 Ze vroegen haar of ze iets in haar huis had,
 Waardoor genezing zou kunnen
 Hebben de zoon van de keizer,
 Zij zal erom in grote eer gehouden worden
 Al de dagen, die ze nog zal leven,
- 1530 Nooit zal het haar aan eer ontbreken.
 “Men zei, dat zij een portret heeft
 Van Jezus, dat ze als aandenken gebruikt,
 En als we dat ter verkoop konden hebben,
 Dan zouden wij het heel graag kopen.”
- 1535 Verrine zag goed en bemerkte,
 Dat ze het moest onthullen
 En dat ze niet langer kon verbergen.
 Dus begon ze zich te verexcuseren
 En zei: “Ik zal het niet verkopen,
- 1540 Voor geen geld, noch zal ik geven
 Dat, wat u hier van me verlangt;
 Daarentegen dienen allen me te zweren,
 Zowel u als uw gezellen,
 Dat ge naar Rome, naar uw gebied,

- 1545 Me zult meenemen zonder iets af te nemen
 En dat u niets van me zult stelen,
 En ik zal met u meegaan
 En mijn portret meenemen.
 Toen de boodschappers dat hoorden,
- 1550 Verheugden zij zich zeer in hun harten.
 Ze zeiden: “Wij zullen u meenemen
 Met grote vreugde en u zweren
 Alles wat u verlangt;
 Maar, alstublieft, toont ons
- 1555 Het portret, dat wij zoeken,
 Want wij willen dat graag zien.”
 Al de Joden, die daar waren,
 Die al die woorden hoorden,
 Zeiden, dat ze nog rijk zou worden
- 1560 En grootse eer zou krijgen.
 Verrine heeft tegen de boodschappers gezegd:
 “Wacht even op mij,
 Ik ga het portret halen
 En het u hier brengen.”
- 1565 Zij ging heen vandaar met haast,
 Meteen ging ze naar haar huis.
 Toen ze haar huis was binnengekomen,
 Heeft ze meteen haar kist ontsloten *(huche)*
 En het portret genomen;
- 1570 En na dit oponthoud te hebben gemaakt,
 Heeft ze het onder haar mantel gestopt
 En is naar de boodschappers teruggekeerd.
 Zij zijn voor haar opgestaan
 En grote eer hebben ze haar gebracht.
- 1575 Ze zei hen: “Gaat nu zitten
 En dan zullen jullie de lijkwade zien, *(suaire)*
 Waaraan God zijn gezicht heeft afgeveegd,
 Die de Joden geweld aandeden.”
 Ze waren allemaal gaan zitten;
- 1580 [Echter] zodra ze het konden zien
 Waren ze allen gedwongen op te springen,
 Want ze konden zich niet tegenhouden.
 De goede vrouw heeft gevraagd,
 Waarom ze waren opgestaan.
- 1585 Eenieder antwoordde en kon er niet over zwijgen:
 “Werkelijk! Wij zijn gedwongen dat te doen,
 Wanneer we het portret zien:
 We moesten het doen, dus deden we het.
 Vrouwe,” besloten zij, “voor God, zeg ons,
- 1590 Hoe ge aan deze lijkwade kwam.”
 Zij antwoordde: “Ik zal het jullie zeggen,

Hoe het me overkwam, zal ik jullie vertellen.
 Een kleed had ik laten maken (sydoine)
 En droeg dat in mijn armen,
 1595 Toen ik de Profeet tegenkwam
 Op mijn weg, waarover ik naar huis ging;
 Zijn handen waren op zijn rug gebonden,
 Vastgemaakt met een leren riem.
 Om de grote God smeekten mij zeer
 1600 De Joden, toen ze mij tegenkwamen,
 Dat ik hen mijn kleed zou lenen
 Om de Profeet zijn gezicht af te vegen.
 Meteen heb ik het kleed genomen
 En heb Hem heel lief zijn gezicht afgeveegd,
 1605 Want Hij zweette zo hard,
 Dat heel zijn lijf ervan droop.
 Ik ging naar huis en zij namen Hem mee,
 Hem genadeloos ranselend, en geven hem veel klappen.
 Zeer mishandelden ze Hem,
 1610 Desondanks klaagde hij in het geheel niet.
 En toen ik mijn huis binnentrad
 En mijn kleed bekeek,
 Heb ik erop dit portret aangetroffen,
 Precies zoals het hier te zien is.
 1615 Als u meent, dat het nut heeft,
 Of dat het kan genezen
 De zoon van de keizer,
 Of hem goed kan doen of eer,
 Zal ik gaarne met jullie meegaan
 1620 En het met mee meedragen.”
 De boodschappers danken haar hiervoor hartelijk,
 Want ze bevestigden en zeiden, dat het goed was,
 Want dat het nut voor hen kon hebben,
 Wanneer zij vandaar teruggekomen zullen zijn,
 1625 Want ze hebben niets meer gevonden,
 Dat ze zo goed bevonden hadden,
 Als dat [kleed]. Aldus staken zij de zee over
 En gingen weer naar hun land terug.
 Weldra waren ze te Rome teruggekeerd.
 1630 De keizer was heel blij daarmee
 Hij heeft hen naar het nieuws gevraagd,
 Hoe de zaken zijn gegaan,
 Of de pelgrim de waarheid sprak.
 Ze zeiden, dat hij over niets loog:
 1635 “Meer nog was er, wat hij niet zei,
 Zowel van de vernedering en de smaad,
 Die ze de Profeet hebben aangedaan,
 En ze hebben geen greintje berouw,

Pilatus was niet zo erg fout,
 1640 Als wij van te voren hadden geoordeeld.”

De keizer heeft gevraagd:
 “Hebben jullie niets voor me meegebracht
 Wat van die heilige Profeet was
 Of wat mijn zoon nodig heeft?”

1645 “Jawel, heer! Wij brengen iets mee
 Met ons, dat wij u zullen zeggen.”
 Na deze woorden vertelden ze hem
 Hoe ze de vrouw vonden,
 Wat ze met zich meedroeg,

1650 Precies zoals de zaak verliep.
 De keizer was, weet dat wel,
 Toen hij het hoorde, daarover heel blij.
 Hij zei: “Goed hebben jullie gepresteerd
 En jullie reis benut:

1655 Jullie brengen een wonder,
 Van iets dergelijks hoorde ik niet spreken.”
 De keizer begaf zich
 Naar de vrouw en verwelkomde haar.
 Hij zei haar, dat het goed was, dat ze gekomen was

1660 En dat hij haar zowel rijk als voorspoedig zou maken,
 Omdat ze had meegebracht
 Voor zijn zoon zowel vreugde als gezondheid.
 Toen ze de keizer hoorde,
 Was ze in haar hart zeer verheugd erover

1665 En zei: “Heer, uw plezier
 Ben ik geheel bereid te vervullen.”
 Het portret heeft ze hem getoond,
 Dat ze met zich had meegebracht.
 Toen hij het zag, boog hij drie keer

1670 En hij verwonderde zich zeer
 En zei tegen de waardige vrouw,
 Dat hij nooit zo’n portret zag
 Van een mens, noch dat zo mooi was,
 Noch van goud, zilver of hout.

1675 Tussen beide handen heeft hij het genomen
 En bracht het naar de kamer,
 Waar zijn zoon ommuurd zat,
 Ingesloten vanwege zijn ziekte;
 En zette het in het venster,

1680 Zodat Vespasianus het zag.
 En weet wel, toen hij het gezien had,
 Had hij nog nooit het vlees gehad
 Zo gezond, als hij sindsdien had,
 Want Onze Heer behaagde het aldus.

- 1685 Toen zei hij: “Heer, uit medelijden,
 Wat is dit, dat mij aldus heeft genezen
 Van heel mijn grote ziekte,
 Van mijn pijnen? Ik voel ze niet meer.”
- Vespasianus riep toen uit:
- 1690 “Haal onmiddellijk deze muur voor me neer.”
 Ze deden snel aldus,
 Terwijl er geen enkele vertraging was.
 Toen ze de muur hadden neergehaald,
 Vonden ze hem gezond en wel.
- 1695 Daarop hebben ze goed het nieuws gevraagd,
 Waar dergelijk portret was gehaald,
 Dat zo spoedig hem genezen had,
 Iets wat niemand kon doen.
 En ze hebben hem meteen verteld,
- 1700 Hoe de zaken waren verlopen.
 Ze hebben de pelgrim verlost
 Uit zijn gevangenis. Hij heeft gevraagd,
 Of het waar was, wat hij gezegd had
 Van de Profeet en of het zo was,
- 1705 Dat ze zo’n waardige man gedood hadden;
 Ze antwoordden, dat het zo was.
 Ze hebben aan de pelgrim zoveel gegeven,
 Dat hij heel zijn leven rijk was;
 Ook Verrine vergaten zij niet,
- 1710 Maar gaven haar grote rijkdommen.

- De zoon had het nieuws gehoord;
 Weet wel, dat het hem helemaal niet beviel,
 Daarentegen werd hij zeer toornig
 En zei: “Absoluut zeker
- 1715 Zullen voor de dood van Jezus betalen
 Al degenen, die bij de daad aanwezig waren.”
 Hij heeft tegen de keizer gezegd:
 “Nooit zal ik het goed hebben noch eer,
 Totdat zij hiervoor zullen hebben betaald,
- 1720 Als ik de positie daartoe heb en de macht.”
 Hij heeft vervolgens tegen zijn vader gezegd:
 “Jij bent geen koning of keizer,
 Maar Hij betaamt het te zijn, voorwaar,
 Die over ons allen zo’n macht heeft,
- 1725 Die, waar Hij ook is, heeft gegeven
 Zo’n deugd en zo’n macht
 Aan het portret, dat ik hier zie,
 Dat mij zo goed en snel gezond maakte,
 Iets wat geen mens kon doen,

[Vespasianus]

1730 U noch een ander, wat voor hoge mens hij ook is,
Maar Hij heeft over iedereen de macht
En waarlijk, goed betaamt Hij het te hebben.

Lieve Vader, met de handen tezamen smee ik u
Als mijn heer, als mijn vriend,
1735 Dat ge me laat gaan wreken
De dood van mijn rechtmatige Heer,
Die die schurkachtige stinkende Joden
Zo boosaardig hebben gedood.”
De keizer antwoordde hem:
1740 “Lieve zoon, ik wil en ik vraag je,
Dat je je wil helemaal doet,
En er zoon noch vader spaart.”
Toen Vespasianus dat hoorde,
Verheugde hij zich zeer in zijn hart.
1745 Aldus deden ze, aldus gingen ze,
Aldus brachten ze het portret daarheen,
Dat men *la Veronique* noemt,
Dat men te Rome als een grote relikwie beschouwt.

Vespasianus en Titus
1750 Bleven daar niet langer,
Maar hebben al hun spullen klaargemaakt,
Omdat ze snel naar Judea wilden gaan.
Ze gingen de zee op, staken de zee over
En kwamen zo snel als ze konden aan;
1755 Pilatus werd meteen bericht gezonden,
Dat hij ten spoedigst met hen diende te komen praten.
Pilatus hoorde het bevel aan
En wist, dat zij veel manschappen meebrachten.
Hij was bang, sprak desondanks
1760 En zei tegen Vespasianus: [Vaspasyen]
“Heer, gij hebt me hier ontboden;
Zie mij hier geheel bereid
Te doen geheel uw plezier,
Voorzover ik dat kan vervullen.”
1765 Vespasianus zei zonder aarzelen:
“Ik ben hierheen gekomen om te wreken
De dood van Jezus, die mij heeft genezen.”
Toen Pilatus dat hoorde,
Heeft hij een hele grote angst gekregen,
1770 Omdat hij meende, dat hij met grote schande
Zijn lichaam en zijn bezit gaat verliezen
En dat men hem ter dood gaat brengen.
Daarom was hij zo geschrokken,
Omdat hij meende, dat hij beschuldigd werd.

- 1775 Daarop heeft hij tegen Vespasianus gezegd:
“Als u wilt luisteren, zal ik goed zeggen,
Wie het goed en wie het fout heeft gehad
Met betrekking tot de Profeet of Zijn dood.”
“Jazeker,” zei hij, “graag wil ik het,
1780 Want daardoor zal ik blijer zijn.”
“Stop me in uw gevangenis
En zeg tegen alle Joden,
Dat het is, omdat ik [Jezus] niet wilde
Veroordelen, eerder hem verdedigde.
- 1785 Vespasianus deed aldus met hem,
Zoals Pilatus hem gezegd had.
Door het hele land werden ze bevolen,
Dat hen weerhouden zal slot noch grendel.
Toen ze allemaal bijeen waren,
1790 Heeft Vespasianus gevraagd,
Wat zij met de Profeet hebben gedaan;
Dat wilde hij nu meteen weten;
Meer heer was Hij dan zijn vader
Of koning of graaf of keizer.
1795 “Jullie hebben gedaan als verraders,
Die zo’n schande begingen.”
Zij zeiden, die stinkende afvalligen,
Dat Pilatus Hem steunde
En zich opstelde aan Zijn kant.
1800 “Wij wilden dit niet zo,
Want al zij, die zichzelf koning maken,
Spreken tegen je vader en tegen jou.
En Pilatus zei steeds,
Dat Hij de dood niet verdiende.
1805 Wij wilden het niet dulden:
Wie zich koning maakt, dient te sterven.
Nog grotere arrogantie zei Hij,
Toen hij zich uitriep tot Koning der Koningen.”
Vespasianus heeft daarop geantwoord:
1810 “Hierom heb ik [Pilatus] laten zetten in het diepst
Van mijn kerker, omdat ik gehoord had,
En bovenal goed het wist,
Dat hij slecht had gewerkt;
Want meer dan mij heeft hij Hem bemind.
1815 Nu wil ik van jullie hierover weten
En zeg me dus de hele waarheid,
Wie van jullie het meest bezwaard was,
Over dat Hij zich tot heer maakte
En koning en meester van de Joden,
1820 En wie Hem daarvoor het ergste deed,

- Hoe jullie je tegenover Hem gedroegen
 De eerste keer, dat jullie Hem zagen,
 En waarom jullie in zo'n grote haat
 Hem hielden of in zo'n boosheid,
- 1825 Wie van de Grote Raad waren
 En wie het beste had aangeraden
 Heel het werk in zijn geheel
 En heel het begin.”
 Toen de Joden dat hoorden,
- 1830 Verheugden ze zich in hun harten zeer:
 Ze dachten dat dat was tot hun voordeel;
 Nog meer verheugden ze zich erover,
 Dat dat was tot hun profijt
 en dat Pilatus ervan de schade zou hebben.
- 1835 Ze vertelden de hele zaak
 Vanaf het begin, hoe
 Die Jezus Christus zich koning maakte
 Over hen allen, wat hen bezwaarde;
 Om die zaak haatten ze Hem,
- 1840 Zodat ze Hem niet konden aanzien;
 En hoe Judas hem verried
 En Hem voor dertig deniers verkocht;
 Judas was zijn leerling,
 Het was slecht van hem, dat hij Hem verkocht;
- 1845 Hij, die de deniers betaalde,
 Wezen ze aan, dat hij daar was;
 Zij, die Hem arresteerden, wezen ze aan,
 En voor zijn neus liepen ze erg op te scheppen
 Van de smaad, van de schurkenstreek,
- 1850 Die ze Hem deden, God vervloeke hen!
 Hoe ze voor Pilatus gingen,
 Tot hem klaagden en hem zeiden,
 Dat hij Jezus tot de dood moest veroordelen
 En Hem als een booswicht verdoemen.
- 1855 “Zeker, heer, hij wilde niet oordelen,
 Noch wilde hij Hem ons overhandigen,
 Als wij hem niet een verantwoordelijke gaven, *(respondant)*
 Op wie hij kon teruggrijpen,
 Als men hem er iets over wilde vragen;
- 1860 Goed wilde hij zich zeker stellen.
 Zonder twijfel namen wij het op ons
 En onze kinderen sloten wij erbij in.
 Geheel zo werd Hij ons overgeleverd
 En het bloed van Hem vergoten,
- 1865 Omdat wij ermee zijn verbonden
 En onze kinderen voor ons hebben garant gesteld;
 Dus klagen we allemaal tegen jou

- Daarover, dat hij ons zo'n schade deed,
 En willen, dat jij ons lost
 1870 Van die overeenkomst, waarover wij spraken.”
- Vespasianus heeft dit aangehoord.
 Hij beluisterde hun trouweloosheid
 En hun boosaardigheid, waarvan ze vol waren,
 Zoals zij het door hun gedrag duidelijk toonden.
 1875 Allen tezamen liet hij hen vastnemen
 En in een groot gebouw opsluiten
 En heeft Pilatus laten ontbieden
 En uit de gevangenis laten halen.
 Pilatus is voor hem gekomen
 1880 En vroeg aan zijn heer,
 Of hij erg verkeerd had gedaan
 Aangaande de Profeet of Zijn dood.
 “Niet zo erg, als ik dacht
 En als ik in mijn hart oordeelde.”
 1885 Hij zag Pilatus voor zich staan
 En beval en sprak als volgt tegen hem:
 “Ik wil alle Joden vernietigen,
 Er zal er geen een zijn, die niet zal sterven.
 Goed hebben ze alles weten te onthullen,
 1890 Waarom ze allemaal moeten sterven.”
 Hij heeft hen voor zich geroepen
 En dertig apart gezet;
 Voldoende paarden liet hij brengen
 En hen aan de staarten binden
 1895 Opdat zij allen uit elkaar zullen worden getrokken
 En geen een daaraan zal ontsnappen.
 Zo liet hij die dertig vernietigen.
 De anderen hadden geen lust tot lachen,
 Maar waren heel erg onthutst.
 1900 Waarom hij dit deed, vroegen ze;
 Hij zei: “Voor de dood van Jezus,
 Die zo gemeen was behandeld.
 Of reuzensnel zullen jullie Hem me terugbrengen,
 Of jullie zullen allen smadelijk sterven.”
 “Op ons woord, aan Jozef hebben we Hem overhandigd,
 1905 Daarna zagen we Hem niet meer.
 Jozef nam Hem van het kruis af
 En wij weten niet, wat hij met Hem deed;
 En als jij ons Jozef teruggeeft,
 Zal je door hem het lichaam van Jezus terughebben.”
 1910 En Pilatus antwoordde hen:
 “Jullie vertrouwden hem niet, [Jozef]
 Vanwaar jullie het lieten bewaken; [Jezus' lijk]

- Drie dagen lieten jullie blijven
 Jullie wachten daar, waar hij het legde,
 1915 En zeiden, dat Hij had gezegd,
 Dat Hij op de derde zou verrijzen;
 Hij had dat tegen Zijn leerlingen gezegd.
 Jullie vreesden, dat zij Hem zouden stelen
 In de nacht en Hem zouden meenemen,
 1920 En dat zij zouden bekend maken,
 Dat ze Hem levend gezien hadden,
 En de mensen zouden doen dwalen
 In de schepping en fout geloven.
 Want, als Hij was verrezen,
 1925 Was dat groot gevaar en grote narigheid.”
 Vespasianus zei, dat zij allen
 Behoorden te sterven en aldus eindigen.
 Zij antwoordden met één stem,
 Dat dat alles geen noot waard is,
 1930 Want Jezus terugkrijgen konden ze niet,
 Als ze niet Jozef eerst zouden terugkrijgen.
 Zovelen werden gedood met schande,
 Dat ik het aantal niet weet te zeggen,
 Een deel van hen liet hij verbranden:
 1935 Aldus wilde hij hun leven beëindigen.
 Toen ze zagen, dat ze zo moesten
 Sterven en heengaan,
 Was er één, die uitriep
 Met een luide stem en vroeg:
 1940 “En als ik Jozef zal tonen,
 Zal mijn leven gered worden
 Evenals dat van mijn vrouw en al mijn kinderen?”
 Vespasianus antwoordde onmiddellijk:
 “Jawel, en twijfel er niet aan,
 1945 Je zal lid noch leven verliezen.”
 Meteen heeft hij hem meegenomen naar de toren,
 Waarin ze Jozef hadden opgesloten,
 En zei: “Ik zag hem hierin gestopt worden
 En weet wel, dat hij daarna er niet is uitgekomen.
 1950 Pilatus liet hem overal
 Zoeken, maar vinden kon hij hem niet.”
 Daarop vroeg Vespasianus,
 Hoe lang geleden dat was.
 1955 “Zeg waarom ze hem hier stopten
 En waarom ze hem hier insloten
 En wat hij u had misdaan.”
 En ze vertelden hem heel de zaak,
 Hoe hij het lichaam hen had afgenomen
 1960 Van de Profeet, toen Hij overleed,

- En op welke plek hij Hem had neergelegd,
 Waar niemand Hem zou kunnen vinden.
 “En dat wij Hem niet terug zouden kunnen krijgen.
 Het was ons ontroofd, dat weten we goed,
 1965 Evenals dat Hij van ons zou worden gevraagd
 En niet gevonden zou kunnen worden.
 Allen tezamen besloten wij,
 Dat we heel snel Jozef zouden vatten
 En dat we hem van het leven zouden beroven,
 1970 Zodat hij ons niet meer beschuldigen zal.
 En wie naar Jezus zal vragen,
 Zal Jezus door Jozef terugkrijgen,
 Want Jozef had Hem gekregen.
 Zo zouden we vrede hebben over Jezus,
 1975 Omdat niemand Jozef zal hebben,
 Omdat hij het leven verloren zal hebben.
 Wij hoorden zeggen en getuigen
 Door zijn discipelen gisteren,
 Dat Hij op de derde dag verrees
 1980 En uit het graf naar buiten kwam;
 Daarom was hij gedood [Jozef]
 En diep in die kerker gestopt.”
 Vespasianus vroeg hem:
 “Was hij dood, voordat hij daar was
 1985 En hebben jullie hem van tevoren gedood
 En daarna in die toren gestopt?
 “Geenszins; maar stevig ranselden we hem
 En daarna stopten we hem daarbeneden
 Voor de dwaasheden, die hij zei
 1990 En die hij ons allen antwoordde.
 Wij vroegen hem om Jezus,
 Die hij ons had ontstolen en afgenomen.”
 “Nu zeg me of gij gelooft,
 Dat hij dood is en overleden.”
 1995 Zij antwoordden allen tezamen:
 “Wij weten het niet, maar het lijkt ons,
 Dat hij niet in leven zou kunnen zijn;
 Te lang geleden is het, dat hij hierin werd gestopt.”
- Vespasianus heeft hen uitgeduid:
 2000 “Heel goed kan hem beschermd hebben
 Dezelfde, die mij heeft genezen
 En me heeft gegeven, dat ik hier ben.
 Want ik weet goed, dat er niemand is,
 Die dat zou kunnen doen, als Hij het niet deed,
 2005 En goed zie ik dat het waar is,
 Dat om Hem hij werd ingemetseld,

- Daarop omhelsden de twee elkaar,
 Vanwege grote liefde kusten ze elkaar.
- 2055 Toen heeft hij nogmaals gevraagd:
 “Jozef, wie heeft je mijn naam geleerd?”
 En Jozef antwoordde hem meteen:
 “Diegene, die de hele wereld heeft onderwezen.”
- Vespasianus heeft tegen Jozef gezegd
- 2060 Om de liefde, die hij hem toedroeg,
 Wie Hij was, die hem genezen had
 Van de ziekte, die zo boosaardig was.
 Jozef zei: “Van welke ziekte?”
 Hij antwoordde: “Van de melaatsheid. *(meselerie)*
- 2065 Zo boosaardig was die en zo stinkend,
 Dat niemand bij me wilde zitten,
 Noch bij me wilde zijn, even lang als ik hier ben geweest,
 Voor al de have van een stad.”
 Toen Jozef hem goed gehoord had,
- 2070 Lachte hij bij zichzelf en zei: “Weet je niet,
 Wie je genezen heeft? Ik zal het je zeggen,
 Want ik weet het heel zeker.
 Als je Zijn naam wilt weten,
 Waarlijk, men had je hem makkelijk kunnen zeggen.
- 2075 Je behoort in Hem te geloven
 En Zijn bevelen op te volgen.
 En ik zou je die dolgraag vertellen
 En het geloof je leren *(creance)*
 En alles wat Hij me bevolen heeft,
- 2080 Zoals Hijzelf me heeft geïnstrueerd.”
 Vespasianus zei: “Ik zal geloven
 En heel graag zal ik Hem vereren.”
- “Vespasianus, luister naar mijn gezegdes. *(diz)*
 Ik geloof, dat het de Heilige Geest is,
- 2085 Die alle dingen gevormd heeft,
 En hemel en aarde en zee gemaakt heeft.
 De nachten, de dagen, de elementen
 Maakte Hij en alle vier de winden.
 Hij maakte en schiep de aartsengelen
- 2090 En tegelijkertijd maakte Hij de engelen.
 Een deel ervan was slecht,
 Vol trots en boosaardigheid *(felonnie)*
 En jaloezie en begerigheid *(couvoitise)*
 En haat en valsheid, *(faintise)*
- 2095 Lust en andere zonden. *(luxure)*
 God heeft hen snel neergesmeten *(trebuchiez)*
 Naar beneden, omdat ze Hem niet behaagden *(ça aval)*

- Drie dagen en drie nachten achtereen regenden zij neer,
 Zodat zwaardere regen nooit
- 2100 Regende, die zo schadelijk voor ons was. (grevanz)
 Drie klassen vielen (generacions)
 In de Hel en op aarde ook.
 Zij, die in de Hel vielen,
 Hun meester is Lucifer,
- 2105 Kwellen in de Hel de zielen.
 De anderen kwellen de vrouwen
 En de mannen, die op aarde
 Vielen, en brachten hen in strijd
 Heel erg tegen hun Schepper;
- 2110 Ze deden hun beschaming en schande,
 Doordat zij zeer zwaar en boosaardig
 Tegen Hem zondigden;
 En de engelen hebben hen onthuld,
 Die op de aarde zijn gebleven,
- 2115 En hebben hen op schrift gezet,
 Niet willende, dat men hen vergat.
 De andere drie [klassen] bleven
 In de lucht en hielden zich daar op.
 Om te bedriegen hebben zij een andere methode,
- 2120 Die niet eenvoudig te bevatten is, (penre)
 Want zij nemen diverse gedaantes aan.
 Hun pijlen, hun werpspiesen, hun lansen (darz, javeloz)
 Zenden zij om de mensen te misleiden
 En ze leiden hen af van goed doen.
- 2125 Aldus zijn hun *genelogyes*
 En ze zijn drie maal drie keer te ontvluchten. [?]
 Zij brachten het kwaad en het bedrog
 Op aarde en lieten het overal neer,
 De valsheid en de bedriegerij, (barat, tricherie)
- 2130 Toorn, lust en vraatzucht.
 De andere [engelen], die zijn gebleven
 In de hemel, werden zo gesterkt, (confermé)
 Dat zij nooit konden zondigen;
 Zij behoeden zich voor de beslommering,
- 2135 Die de anderen op zich geladen hebben,
 Toen zij in de hemel zelf zondigden,
 En vanwege de schaamte en de vernedering,
 Die God hen om hun trots deed.
- Aldus werden goed beschaamd (confondu)
- 2140 De engelen, die God had verloren;
 En het betaamde, dat Hij de mens vormde,
 En vanwege deze vernedering hem schiep;
 Net zo mooi maakte Hij hem als Zichzelf,

- Aldus behaagde het Hem en leek het passend.
- 2145 Vermogen om te komen, te gaan,
Te spreken, te zien en te horen,
Verstand en herinnering gaf Hij hem
En zei, dat Hij met hem zou vullen
Al de zetels van het Paradijs,
- 2150 Waar voorheen de engelen zaten.
Aldus werd de mens gemaakt en gevormd
En in het Paradijs gehuisvest,
Want God zelf bracht hem erheen
En leerde hem, wat hij moest doen.
- 2155 Hij ging daar liggen om te rusten
En God vormde uit zijn zij
Zijn vrouw, die Hij hem heeft gegeven;
Adam heeft haar Eva genoemd. [Adans, Evein]
Van deze twee zijn wij allen gekomen,
- 2160 Maar door hen zijn we beschaamd; (*confondu*)
Want toen de Vijand dat zag,
Had hij heel erg groot misnoegen erover,
Dat de mens, die van modder was,
De zetels van de hemel vullen zou.
- 2165 Naar Eva ging hij, bedroog haar zo
Met de appel, dat ze at.
Door de aansporing van de Vijand
Liet ze Adam ook ervan eten;
En toen ze ervan gegeten hadden,
- 2170 Werden ze uit het Paradijs verjaagd,
Want die plek staat zondigen niet toe,
Noch zijn er boosdoenerijen.
En zo waren ze gedwongen te werken
En te leven met hun lichamen in het zweet.
- 2175 Door die twee werd de mensheid geschapen.
En de Duivel was zo vertoornd,
Dat hij hen allemaal wilde hebben.
Omdat de mens beloofd had,
Zijn wil te volbrengen.
- 2180 Maar de Ware God, door Zijn goedheid, (*bonté*)
Om zijn werk, dat Hij gemaakt had, te redden,
Wenste aldus de zaak te ordenen:
Hij zond naar de aarde Zijn Zoon,
Die onder ons kwam leven,
- 2185 Geboren werd van de Maagd Maria
Zonder zonden en zonder boosaardigheid,
Zonder het zaad van een mand verwekt,
Zonder zonden ontvangen en geboren;
Dit was dezelfde Jezus,
- 2190 Die onder ons hier beneden leefde

- En die wonderen deed;
 Alle dagen was hij uit op goed doen,
 Nooit deed Hij iets slechts,
 Aldus deed Hij goed en wijs.
- 2195 Dit was degene, die door de Joden
 Aan het kruis werd gehangen en geslagen,
 Aan het hout, waarvan Eva de appel
 At, en Adam haar hielp.
 Aldus wenste God de Zoon te komen. (Diex li Fius)
- 2200 Om voor zijn Vader op aarde te sterven;
 Hij, die van de Maagd werd geboren,
 Door de Joden gedood en verdoemd,
 Wilde aldus ons allemaal vrijkopen
 Door Zijn bloed van de kwellingen der Hel.
- 2205 God de Vader, Jezus de Zoon
 En ook de Heilige Geest,
 Je dient te geloven, twijfel er niet aan,
 Dat die drie één geheel vormen.
 Je kunt zien, dat Hij je heeft genezen;
- 2210 En jou hierheen heeft gebracht,
 Om te zien, of Hij mij gered heeft;
 Geen dan Hij heeft zo'n macht.
 En jij, geloof de geboden
 Van zijn discipelen en van mij,
- 2215 Aan wie God deze wilde leren,
 Om Zijn naam te vergroten en te verheerlijken.”

- Vespasianus heeft geantwoord:
 “Ik heb je heel erg goed aangehoord
 Over God de Vader, God de Zoon,
 2220 Over de Heilige Geest, dat Hij God is;
 Eén enkele persoon zijn
 Die Drie en Allen hebben één macht.
 Dat alles geloof ik zo en zal ik geloven
 En ik zou niet anders willen geloven.”
- 2225 Jozef zei: “Zodra je weg zult gaan
 Van hier en van mij zult vertrekken,
 Zoek de discipelen van Jezus Christus op,
 Die dat behouden, wat Hij hun zei,
 Want zij weten dat, wat Hij gaf
- 2230 En wat ook te doen Hij beval;
 Hij is uit de dood opgerezen,
 Naar Zijn Vader is Hij gegaan,
 Hijzelf heeft ons vlees meegedragen
 En in het Paradijs verheerlijkt.”
- 2235 Aldus bekeerde Jozef geheel
 Vespasianus en wijdde hem in,

Zodat hij goed stevig geloofde
 Aan Jezus, de almachtige Koning.
 Vespasianus heeft hen zo geroepen,
 2240 Die hem hebben laten neerzakken
 Dat ze hem goed gehoord hebben,
 Al was hij flink in de diepte.
 Hierover waren zij heel verbaasd;
 De Joden waren er niet blij mee.
 2245 Vespasianus begon te roepen,
 Dat ze de toren moesten neerhalen;
 Dat hij ter plaatse Jozef heeft gevonden,
 Helemaal gezond van lichaam en geheel vrolijk.
 Zij meenden, dat dat niet kon zijn,
 2250 Aangezien hij niet gegeten had, naar men wist.
 De dienaren renden, toen ze hem hoorden, (*serjant*)
 En begonnen meteen [de toren] te slopen.
 De koning kwam uit de gevangenis tevoorschijn
 En bracht Jozef met zich mee.
 2255 Jong en oud zeiden
 Dat de kracht van God groot is.

Nu was Jozef geheel bevrijd
 En hij werd voor de Joden gebracht.
 Toen ze hem zagen en hem herkenden,
 2260 Waren de Joden onthutst;
 Ze begonnen zich te verbazen,
 Toen ze hem gezond en wel zagen.
 Toen heeft Vespasianus hen gezegd:
 “Geef me onmiddellijk Jezus Christus,
 2265 Aangezien jullie hier Jozef aanwezig zien.”
 Zij antwoordden gezamenlijk:
 “Zeker, heer, wij droegen [Hem] aan hem over
 En goed weet hij, dat wij [Hem] aan hem lieten.
 Zeg ons, wat er van Hem geworden is,
 2270 Wat hij met Hem deed; hij zal goed geloofd worden.”
 Jozef antwoordde de Joden:
 “Jullie weten goed, waar ik Hem legde,
 Want jullie lieten Hem bewaken,
 Opdat Hij niet zou kunnen ontsnappen.
 2275 Jullie ridders waren er drie dagen,
 Bij dag en bij nacht gingen ze er niet vandaan.
 Weet, dat Hij is verrezen
 Van dood naar leven, geloof me maar daarin,
 En ging meteen naar de Hel,
 2280 En haalde al Zijn vrienden eruit,
 En heeft hen naar het Paradijs meegenomen.
 Als God is Hij opgestegen.”

- De Joden waren verbijsterd,
Meer dan ze ooit waren.
- 2285 Vespasianus, om kort te gaan,
Deed met de Joden, wat hem behaagde.
Hij, die aangewezen had,
Waar ze Jozef verborgen hadden,
Liet hij op zee zetten met een grote vloot
- 2290 En met hem heel zijn geslacht; (lignie)
In boten zette hij hen op zee,
Nu kunnen ze over het water varen.
De koning heeft aan Jozef gevraagd,
Hoe deze Joden gered zullen worden.
- 2295 Daarop aarzelde Jozef niet te zeggen:
“Als ze willen geloven aan de Zoon van Maria,
Die de Heer der Liefde is, (charité)
Dat wil zeggen in de Heilige Drieëenheid,
Zowel Vader, als Zoon, als Heilige Geest,
- 2300 Zoals onze wet leert en zegt.” (loi)
Vespasianus heeft bekend laten maken
Aan de inwoners van zijn land, voorwaar,
Dat als ze Joden wilden kopen,
Hij er dertig zal geven voor één denier;
- 2305 Zo’n grote uitverkoop zal hij van hen maken,
Zoveel als hij er te verkopen zal hebben.
- Jozef had een zuster,
Enygeus bij naam geheten,
En zijn zwager heette, wanneer men (serouge)
2310 Hem bij de juiste naam wilde noemen, Hebron.
Hebrons hield erg veel van Jozef,
Omdat hij een zeer waardig man was. (preudons)
Toen Brons en zijn vrouw bemerkten,
Dat Jozef leefde, waren ze verheugd
- 2315 En gingen hem meteen zien,
Toen ze wisten, waar hij was, voorwaar,
En ze zeiden tegen hem: “Jozef, waarlijk, (de fi)
Heer, wij roepen je om genade.” (merci)
Toen Jozef dat gehoord had,
- 2320 Wordt hij heel blij en heel verheugd erdoor
En zei: “Het is niet aan mij,
Maar aan de Heer, in Wie ik geloof,
De zoon van de heiligste Maagd
Maria, die Gods dienstmaagd was. (ancele)
- 2325 Laten we Hem dienen, Hem beminnen,
Die mij gered heeft, laten we in Hem geloven,
En voortaan meer dan voorheen
Dienen we allen in Hem gelovend te zijn.”

- Daarop liet Jozef overal omroepen,
 2330 Of er niemand was, die zich redden
 Wilde en geloven in Jezus Christus,
 Onze Heer zal hen redden van
 Schande en van marteling,
 Dat zal Hij meteen voor hen doen.
- 2335 En zij* spraken met hun vrienden, [Bron & Enygeus]
 Die het goedkeurden en instemmen,
 Dat ze zouden geloven geheel en al [? *entreseit*]
 En wat ook hij* zou willen, zou gedaan worden. [Jozef]
 En Jozef heeft hen daarop gezegd:
- 2340 “Laat me geen leugen aanhoren,
 Uit vrees voor de dood;
 Jullie zullen hem* te duur kopen.” [de leugen]
 Ze zeiden hem: “Doe waar je zin in hebt,
 Wij zouden niet tegen je durven liegen.”
- 2345 Jozef zei: “Als jullie me willen
 Geloven, zullen jullie hier niet blijven wonen;
 In plaats daarvan zullen jullie jullie erfgoederen verlaten,
 Jullie landerijen en jullie woningen, (*hesbergages*)
 En we zullen in ballingschap gaan; (*eissil*)
- 2350 Dat alles zullen we doen uit liefde tot God.”
 Ze zeiden, dat ze dat graag zullen doen.
 Jozef ging naar Vespasianus
 En bad hem zo, dat hij deze lieden
 Heel zijn kwaadgezindheid spaarde, (*mautalent*)
- 2355 Dat te doen uit liefde voor hem.
 En Vespasianus deed aldus.

Deel III: *Het Genootschap van de Graal*

- Zo nam Vespasianus wraak voor
 De dood van Jezus, die hij zeer beminde.
 Toen Jozef aldus had gehandeld,
 2360 Nam hij afscheid van Vespasianus
 En vertrok vandaar;
 Zijn mensen nam hij met zich mee,
 Naar verre landen gingen ze
 En verbleven er een lange tijd.
- 2365 Toen ze aldaar verbleven,
 Gaf [Jozef] hen goede lessen
 En instrueerde hen goed;
 Want hij wist het heel erg goed;
 Hij beval hen te werken
- 2370 En dat deden ze zonder mankeren. (*rebouler*)
 Zo gingen hun zaken goed

- Lange tijd en het ontbrak hen aan niets.
 Maar later ging het slecht,
 En ik zal jullie vertellen, hoe dat kwam:
- 2375 Want alles wat ze ook deden,
 Bij dag en bij nacht werkten ze,
 Ging slecht. Hieraan lijdten
 Wilden ze niet langer gedogen. (aboennir)
 En dit kwaad, dat hen overkwam, (maus)
- 2380 Was het gevolg van één enkele zonde,
 Die onder hen was opgekomen
 En velen waren erdoor besmet: (entechié)
 Het ging om de zonde van de lust, (luxure)
 Om die laagheid, om die smerigheid. (vilté, ordire)
- 2385 Toen ze inzagen, dat ze dit niet konden
 Verdragen noch dit kwaad doorstaan, (tenser)
 Zijn ze meteen naar Hebron gegaan,
 Die heel goed [bevriend] met Jozef was,
 En zeiden hem, dat alle goede dingen hen ontvluchtten,
- 2390 Alle ongerieven hen achtervolgden; (meseises)
 “Nooit had zo’n groot volk als wij zijn
 Het zo slecht als wij het hebben.
 We lijdten te groot ongerief,
 Geen volk heeft ooit zoveel geleden.
- 2395 Dus in Godsnaam, jou willen we bidden,
 Dat je het Jozef gaat melden;
 Want wij allen sterven zo van de honger,
 Dat we bijna gek worden.
 We hebben te groot gebrek, (defaute)
- 2400 Evenals onze vrouwen en onze kinderen.”
 En toen Hebron dat had gehoord,
 Heeft hij erg groot medelijden met hen gekregen.
 En dus vroeg hij hen goed,
 Of ze lang te verduren hadden. (enduré)
- 2405 “Ja, zeker is het een lange tijd,
 Zoveel als we konden het verdurend. (endurens)
 In Godsnaam, als je zou willen, bidden we je,
 Ga jij met Jozef overleggen,
 Waarom dit ons is overkomen,
- 2410 Dat wij alles hebben verloren.
 Is het door onze zonde of die van hem,
 Dat wij aldus onze goederen hebben verloren?”
 Hebrons antwoordde, dat hij erheen zou gaan,
 Graag zal hij het hem vragen.
- 2415 Daarop ging hij naar Jozef en vertelde hem
 Van het grote ongerief en de grote schande,
 Die zijn mensen rondom hem leden,
 En de pech, die zij hadden. (meschief)

- 2420 Dus baden ze hem, dat hij hen liet weten
 Van die zaak heel de waarheid.
 Toen was Jozef aan het bidden gegaan,
 Met het hart loyaal, geheel en al, (loial)
 Tot God de Zoon, dat Deze hem liet weten, (Le Fil Dieu)
 Van heel de zaak het spoor. (la trace)
- 2425 Daarna is Jozef begonnen te twijfelen,
 Dat hij zich tegenover God had misdragen
 En iets gedaan had, waardoor God boos
 Was op hem, wat hem niet blij maakte.
 Daarop zei hij: "Hebron, ik zal het uitzoeken
 2430 En als ik het weet, zal ik het u zeggen."
- Jozef begaf zich naar zijn Vaatwerk
 En knielde geheel in tranen neer
 En zei: "Heer, die vlees aannam
 In de Maagd en van haar geboren werd,
 2435 Door Je medelijden, door Je zoetheid
 Kwam Je hier en uit liefde voor ons
 Wilde Je onder ons leven
 Om Je schepsels te redden,
 Die aan Jou willen gehoorzamen,
 2440 Jouw wil doen en volgen;
 Heer, geheel zo waar
 Als ik U levend zag, vervolgens dood,
 En hoe na de dood ik Je zag
 Levend en met me sprekend
 2445 In de toren, waarin ik was ingemetseld,
 Waar Ge me grote goedheid deed, (bontez)
 En daar, Heer, me opdroeg,
 Toen Ge me dit Vaatwerk bracht,
 Dat alle keren, dat ik hulp van U
 2450 Zou willen, ik moest gaan
 Voor dit kostbare Vaatwerk,
 Waarin Uw glorieus bloed is,
 Aldus bid ik U en vraag,
 Dat Ge me raad zou willen geven,
 2455 Over dat, wat dat volk vraagt,
 Gebrek hebben ze aan brood en aan vlees,
 Opdat ik kan werken naar Uw genoegen
 En Uw wil vervullen."
 Daarop heeft gesproken tegen Jozef de Stem,
 2460 Die afkomstig is van de Heilige Geest:
 "Jozef, wees niet ontzet, (t'esmaie)
 Je hebt geen schuld aan deze dwaasheid." (folie)
 "Heer, enkel bij Uw medelijden,
 Sta toe, dat ik al degenen, die hebben gezondigd,

- 2465 Uit mijn genootschap verwijder.”
 “Jozef, dat zal je niet doen;
 Maar één ding beveel Ik je,
 Dat een grote betekenis zal hebben:
 Je zult het Vaatwerk met Mijn bloed nemen,
- 2470 En zult het zetten ter beproeving
 Openlijk naar de zondaars,
 Het Vaatwerk geheel ontbloot.
 Herinner je, dat Ik verkocht werd,
 Verraden en vertrappt en geslagen; *(foulez)*
- 2475 En tevoren alles goed wist,
 Maar ooit erover praten wilde Ik niet
 Voor de tijd, dat Ik bij Simon was,
 Waar mijn gezellen waren;
 En Ik zei, dat met Mij degene at,
- 2480 Die het lichaam van Mij zou gaan verraden.
 Hij, die wist, dat hij dat had gedaan,
 Had schaamte; achter Mij trok hij zich terug;
 Sindsdien was hij niet meer Mijn discipel,
 Maar een andere had erin plaats.
- 2485 Op deze plek zal niemand gezeten zijn,
 Voordat jij er gezeten bent.
 Je weet goed, dat Ik bij Simon was
 Aan de tafel, waar Ik at en dronk;
 Daar zag Ik Mijn marteling,
- 2490 Die Me te wachten stond, duidelijk.
 Zoek in de naam van die tafel
 Een andere en laat die toerusten
 En wanneer je hem toegerust zult hebben,
 Moet je je zwager Bron roepen.
- 2495 Je zwager Bron is een goede man, *[Brons]*
 Van hem zal niets dan goeds komen.
 Laat hem naar dat water gaan,
 Om een vis te zoeken en te vangen;
 En de eerste, die hij zal ophalen,
- 2500 Moet hij meteen naar jou brengen.
 En weet je, wat jij ermee moet doen?
 Op die tafel moet je hem leggen.
 Vervolgens neem je het Vaatwerk en zet dat
 Op de tafel, op de plek, die je het meest behaagt,
- 2505 Als het maar heel recht naar het midden is,
 En ertegenover moet jij gaan zitten
 En het bedekken met een doek. *(touaille)*
 Wanneer je dat zonder mankeren gedaan zult hebben,
 Moet je vervolgens de vis weer oppakken,
- 2510 Die Hebron voor je gevangen zal hebben.
 Daarop leg je die goed en mooi

- Helemaal tegen je Vaatwerk;
 En wanneer je dat gedaan zult hebben,
 Moet je al je mensen roepen
 2515 En hen zeggen, dat zij weldra zullen zien,
 Waardoor ze gek geworden zijn,
 Wie door zonde zich heeft misdragen,
 Vanwaar het met hen zo slecht is gegaan.
 Dan, wanneer je gezeten zult zijn
 2520 Op de plek, waar Ik zat
 Bij het Laatste Avondmaal, toen Ik er at
 Met Mijn discipelen, die Ik ermee naartoe nam,
 En Bron gezeten aan je rechterhand:
 Dan dus zal je heel duidelijk zien,
 2525 Dat Bron zich zal terugtrekken [Brons]
 Net zoveel, als een man aan plaats zal innemen.
 Deze lege plek betekent dus (Icil lius wiz)
 De plek van Judas, die door dwaasheid
 Ons genootschap verliet,
 2530 Toen hij doorhad, dat hij Mij had verraden.
 Deze plek zal niet gevuld kunnen worden,
 Totdat Enygeus een kind zal hebben
 Van Bron, haar man,
 Die jij en je zus zo beminnen.
 2535 En wanneer het kind geboren zal zijn,
 Zal dat zijn aangewezen plek zijn.
 Wanneer je dat alles aldus gedaan zult hebben,
 Moet je je mensen bij je roepen
 En hen zeggen, dat als ze goed geloofd hebben
 2540 In God de Vader van heel de wereld
 En de Zoon en de Heilige Geest,
 Zoals Ik het je geleerd heb en zei,
 Het is de gezegende Drieëenheid,
 Die in de Heilige Eenheid is,
 2545 En in al de geboden
 En al de goede instructies,
 Die ik hen onderricht heb,
 Toen Ik tot hen via jou alles zei,
 Van de drie Deugden, die Een zijn;
 2550 Als zij zich altijd goed gedragen hebben
 En niets hebben overtreden,
 Laten zij plaatsnemen, jij wilt het graag,
 Bij de gratie van Onze Heer,
 Die aan de Zijnen goed en eer doet.”
 2555 Jozef deed het gebod
 Van Onze Heer geheel en al
 En riep hen ook allemaal,

- Zoals God het hem ingeprent had.
 Van de mensen ging een deel zitten,
 2560 De anderen wilden niet gaan zitten.
 De tafel was geheel gevuld,
 Behalve de plaats, die niet gevuld kon
 Worden; en zij, die aan de maaltijd
 Zich zetten, kregen zonder gedraal
 2565 De zoetheid, de vervulling
 Van hun harten geheel en al.
 En zij, die de gratie voelden,
 Begonnen weldra te vergeten
 De anderen, die [die gratie] in het geheel niet hadden.
 2570 Een van hen, die zaten,
 Die Petrus genaamd was,
 Keek om zich heen en zag
 Degenen, die staande waren,
 Ging heel erg nederig vragen:
 2575 “Uit liefde, zeg me de waarheid,
 Kunnen jullie voelen noch merken
 Iets van dit goede, dat wij voelen?”
 Zij antwoordden: “Niets merken we ervan.”
 Daarop heeft Petrus hen gezegd:
 2580 “Hieraan dient geen mens te twijfelen,
 Dat jullie besmet zijn
 Met die smerige smartelijke zonde,
 Waarover jullie bij Jozef navraag deden
 En vanwaar jullie de gratie verloren.”
 2585 Vanwege de schaamte, die ze hadden,
 Zijn ze daarop uit het huis weggegaan.
 Er was er één bij, die zeer huilde
 En een zeer triest gezicht getrokken had.
 Toen de dienst was afgelopen
 2590 Is iedereen opgestaan
 En zijn naar de anderen gegaan.
 Maar Jozef heeft hen bevolen,
 Dat zij iedere dag moesten terugkomen
 Naar die gratie zonder dralen. (demour)
 2595 Aldus heeft Jozef de zondaars
 Opgemerkt en herkend;
 Het was door de aanwijzing (demoustremant)
 Van God, de almachtige Koning.
 Hierdoor werd het Vaatwerk bemind (veissiaus)
 2600 En voor de eerste keer beproefd.

Aldus kregen zij de gratie daar,
 Die heel lang voor hen duurde.
 De anderen, die buiten waren,

- Vroegen dikwijls aan hen van binnen:
- 2605 “Wat meent ge van die gratie?
 Wat voelen jullie, dat zij jullie doet?
 En wie heeft jullie dit geschenk gegeven?
 En wie heeft jullie erover ingelicht?”
 Zij antwoordden: “Geen hart zou kunnen,
- 2610 Zou niet volstaan om te bedenken,
 De grote vreugde, die wij hebben, (delit)
 Noch de grote blijdschap, waarin wij zijn, (joie)
 Waarin het ons betaamt te zijn
 En te blijven tot aan de morgen.”
- 2615 “Vanwaar kan zo’n grote gratie komen,
 Die aldus geheel en al vol maakt
 Het hart van de man en van de vrouw
 En heel de ziel met goeds hernieuwt?”
 Daarop had Petrus hen geantwoord:
- 2620 “Dat komt van de gezegende Jezus,
 Die Jozef redde in de gevangenis,
 Waarin hij was gezet zonder reden.”
 “Dit Vaatwerk, dat wij zojuist hebben gezien, (veissiaus)
 Was ons nooit eerder getoond;
- 2625 Wat dat kan zijn, weten we niet,
 Al peinzen we er nog zo veel over.”
 Zij zeiden: “Door dit Vaatwerk hier (veissel)
 Zijn wij van jullie weggegaan,
 Want het heeft voor geen enkele zondaar
- 2630 Gezelschap of liefde;
 Jullie kunnen het heel duidelijk zien.”
 “Maar zeg me nu heel de waarheid,
 Welke zin* of welke wens (talent)
 Jullie hadden of welke gedachte,
- 2635 Toen men jullie zei: ‘Komt zitten.’
 En zo kunnen jullie weer goed weten,
 Wie die grote zonde begingen,
 Waarvoor jullie van de gratie werden verjaagd.”
- Zij zeiden: “Wij zullen weggaan
- 2640 Als ellendigen en we zullen jullie verlaten, (chetif)
 Maar, alsjeblijft, leer ons,
 Goed weten wij, dat jullie het weten,
 Wat wij moeten zeggen, wanneer men ons zal vragen,
 Waarom wij jullie daar hebben achtergelaten?”
- 2645 “Nu hoort, wat jullie moeten antwoorden,
 Wanneer jullie daarover worden aangevallen, (oposé)
 En jullie zullen naar waarheid antwoorden:
 Dat wij bij de gratie zijn gebleven
 Van God de Vader, Jezus Christus,

- 2650 En tegelijkertijd de Heilige Geest,
Geheel gesterkt in het geloof (confermé)
Van Jozef en in zijn voorzienigheid.”
“En wat zal de faam (renummee)
Van het Vaatwerk zijn, dat zozeer jullie behaagt? (agree)
- 2655 Zegt ons, hoe noemt men het,
Wanneer men het noemt bij zijn naam?”
Petrus antwoordde: “Ik zoek dat niet te verhullen:
Wie correct het zou willen noemen,
Zal het terecht *Graal* noemen;
- 2660 Want niemand zal de Graal zien,
Dat geloof ik, aan wie hij niet zal bevallen; (agree)
Aan iedereen van dit land behaagt hij,
Voor allen is hij aangenaam* en prettig; (agree)
In hem zien hebben zij vreugde, (delist)
- 2665 Die het met hem kunnen uithouden
En van zijn gezelschap gebruik maken,
Zij hebben net zo veel gerief als een vis, (d'eise)
Wanneer een man die in zijn hand houdt
En hij kan uit zijn hand ontsnappen
- 2670 En in het grote water gaan zwemmen.”
Toen zij [de anderen aan tafel] dat hoorden,
waren zij het er helemaal mee eens, (greent)
Over een andere naam werden zij het niet eens,
Dan dat hij als naam Graal had;
Terecht dient men het daarmee eens te zijn. (agreer)
- 2675 Zowel al degenen, die weggingen.
Als degenen, die bleven,
Hebben het Vaatwerk Graal genoemd
Om de reden, die ik verteld heb.
- 2680 De lieden, die daar bleven,
Stelden het uur van *terce* in, [3e uur: 9.00 AM]
Want wanneer ze naar die Graal gingen,
Noemden ze het zijn dienst.
En aangezien de zaak waar is,
Noemde men hem *De Geschiedenis van de Graal*,
- 2685 En de naam van de Graal zal hij hebben
Vanaf de tijd van toen tot nu.
- 2690 Die foute lieden, die weggingen,
Lieten één van hun gezellen achter,
Die Mozes genaamd was [Moysés]
En bij het gepeupel voor wijs doorging,
Door zich heel ingenieus te gedragen,
Evenals in woorden vaardig;
Hij begon goed en eindigde goed,

- Bewust deed hij
 2695 Voorkomen, dat hij wijs zou zijn
 En dat hij een vroom hart zou hebben.
 Hij zei, dat hij niet zo snel zal weggaan
 Van bij die lieden, die God zo voedde
 Met de gratie van de Heilige Geest.
- 2700 Daarop huilde hij en maakte een hoop misbaar, (*duel*)
 Trok een triest en zeer meelijwekkend gezicht,
 Heel wonderlijk om aan te zien,
 En als iemand langs hem ging,
 Smeekte hij hem zeer om de gratie,
- 2705 Dat hij voor hem naar Jozef zou gaan,
 Opdat deze met hem medelijden* zou hebben. (*merci*)
 Dat smeekte hij fijntjes* en vaak, (*menu*)
 Naar het leek, met een nederig hart:
 “In Godsnaam, bid Jozef, dat ik krijg
- 2710 Van de gratie, die ons tot rust brengt.” (*apaie*)
 Vele keren bad hij aldus,
 Totdat een dag kwam,
 Dat ze allen vergaderd waren;
 Met Mozes kregen ze medelijden
- 2715 En zeiden, dat ze erover moesten spreken
 Met Jozef en voor hem bemiddelen. [“bidden”]
 Toen allen samen Jozef zagen,
 Knielden ze meteen aan zijn voeten neer,
 En eenieder bad hem en smeekte, (*breit*)
- 2720 Dat hij met Mozes meelij zou hebben.
 En Jozef verwonderde zich zeer
 Over dat, wat eenieder hem bad,
 En heeft hen gezegd: “Jullie, wat willen jullie?
 Zeg me waarnaar jullie vragen.”
- 2725 Zij antwoordden snel:
 “Het grootste deel van ons volk
 Is weggegaan en vertrokken;
 Slechts één is er hier gebleven,
 Die erg vertederend huilt
- 2730 En jammert en groot misbaar maakt, (*marrement*)
 En zegt, dat hij niet zal weggaan
 Van hier, zolang als hij zal leven.
 Hij smeekt ons, dat wij jou smeken,
 Van de gratie, die wij hebben
- 2735 Hier in jouw genootschap
 Met grote vreugde en heerlijkheid, (*seignourie*)
 Dat hij met ons deelgenoot mag zijn,
 Want wij willen dat graag.”
 Jozef antwoordde zonder schromen: (*reculer*)
- 2740 “Zij* is niet van mij om te geven, [de gratie]

- Want Onze Heer God geeft haar,
 Daar waar Hij wil aan wie ook.
 Degene, aan wie Hij haar geeft, voorwaar,
 Zijn zo, dat ze haar behoren te hebben;
- 2745 En hij*, misschien, is niet zo, [Mozes]
 Zoals hij zich voordoet, God weet het goed.
 Dit zouden wij moeten weten, niet gissen, (*quidier*)
 Dat hij ons zou kunnen misleiden.
 Als hij niet goed is, zal hij zichzelf misleiden
- 2750 En zal geheel als eerste ervoor betalen.”
 “Heer, wij hebben groot vertrouwen [in hem]
 En hij gedraagt zich goed uiterlijk gezien.”

“Maar, bij God, geef hem die gratie, als ge kunt.” En Jozef antwoordde: “Als hij er wil zijn, dient hij te zijn, zoals hij zich voordoet; en desalniettemin zal ik Onze Heer voor jullie bidden.” En zij antwoordden: “Hartelijk bedankt.” Daarop ging Jozef geheel alleen voor de Graal en ging neer op ellebogen (*codes*) en knieën en bad tot Jhesu Christ, Onze Redder, dat Hij uit Zijn medelijden en gulheid hem ware *demonstrance* van Mozes (*Moys*) maakte, of hij zo is als hij doet voorkomen. Daarop verscheen de Stem van de H. Geest aan hem en zei: “Jozef, Jozef, nu is de tijd gekomen, dat je zult zien, dat wat Ik je heb gezegd over de zetel, die tussen jou en Bron is; je bidt en je meent (*cuides*), evenals die jou erom gebeden hebben, dat [hij is zoals] hij doet voorkomen. Zeg hem als hij is zoals hij [zich voordoet] en de gratie verwacht, zoals hij doet voorkomen, laat hij dan naar voren komen en aan de tafel plaats nemen en dan zal je zien, wat er met hem zal gebeuren.” Zoals de Stem had bevolen aan Jozef, zo deed deze; hij ging en sprak met hen, die voor Moys hem hadden gesmeekt, en zei hen: “Zegt tegen Moys, dat als hij zo is, dat hij de gratie dient te krijgen, niemand het hem kan afnemen (*tolir*); en als hij anders is, dan hij doet voorkomen, moet hij het niet wagen (*vaigne*), want hij kan niemand zo goed bedriegen of misleiden als zichzelf.” Ze gingen naar hem en zeiden hem alles precies, zoals Jozef hen bevolen had te zeggen. Toen Moys het hoorde, werd hij heel blij en zei: “Ik vrees (*redot*) niets dan slechts de toestemming (*congié*) van Jozef en dat hij niet gelooft, dat ik zo ben, dat ik er echt behoer binnen te treden.” En zij antwoordden hem: “Zijn toestemming heb je, als je zijn wet doet.” Daarop namen ze hem tussen zich in, terwijl ze heel grote vreugde hadden, en namen hem mee naar de dienst. En Jozef zei, toen hij hem zag, tegen hem: “Moys, Moys, kom niet dichterbij iets, waartoe je niet waardig bent; niemand kan je zo goed misleiden als jij jezelf; zorg ervoor, dat je bent, zoals de mensen menen.” En Moys antwoordde: “Zo waar als ik goed ben, moge God me laten blijven in jouw genootschap.” “Nou, ga naar voren,” zei Jozef, “als je bent, zoals je zegt, zullen wij dat goed zien.” Daarop ging Jozef zitten evenals Brons, zijn zwager, en al de anderen, ieder op zijn plaats zoals zij [behoorden]. En toen zij allen gezeten waren, was Moys staande en had angst en ging rond de tafel, waar hij geen andere plek vond om te gaan zitten dan naast Jozef. Dus ging hij daar zitten en toen hij was gezeten, werd hij meteen zo in de aarde geslagen, dat het leek of hij er nooit was geweest. En toen zij aan de tafel dat zagen, werden zij zeer verschrikt over hem, die aldus uit hun midden teloor ging.

Aldus gebeurde bij die dienst die dag en toen ze waren opgestaan, sprak Petrus tegen Jozef en zei: “Heer, wij waren nog nooit zo geschrokken als we nu zijn. Wij bidden je bij al die Krachten (*vertuz*), waarin jij gelooft, als het je belijft en je het weet, dat je ons zegt, wat er van Moys geworden is.” Jozef antwoordde: “Dat weet ik in het geheel niet; maar als het Hem behaagt, Die ons zoveel heeft laten zien, zullen we de rest weten.” Daarop ging Jozef geheel alleen huilend

voor zijn Vaatwerk en knielde neer en zei: “Lieve Heer God, heel schoon zijn Uw krachten (*vertuz*) en heel wijs Uw werken; Heer, net zo waar als Gij vlees aannam in de Maagd Maria en van haar geboren werd...

Wilde Gij op het laatst
De aardse kwellingen lijden
2755 En wilde gij de dood lijden
En voor ons op aarde sterven.
Zowaar als Gij mij redde
In de gevangenis en me toen eruit haalde,
Waar Vespasianus mij vond,
2760 Toen hij in de kerker afdaalde,
En in de gevangenis zei u me,
Toen ge me dit Vaatwerk teruggaf,
Dat zodra ik U erom zou vragen,
Wanneer ik om iets bezorgd zou zijn,
2765 Gij zonder aarzelen naar mij zou komen,
Zowaar als ik in U geloof,
Toon me, wat er is geworden
Van Moys, en of hij verloren is gegaan,
Opdat ik de zaak zeker weet
2770 En kan vertellen tegen mijn lieden,
Die Gij door Uw grote hoofsheid
Mij hier tot gezelschap hebt gegeven.”

De Stem is aan Jozef verschenen
En heeft hem als volgt geantwoord:
2775 “Jozef, nu is tot jou gekomen
? Dit teken uitgekomen,
Dat Ik je zei, toen je de tafel
Stichtte, dat op de plaats van Judas
Ter herinnering die plek zou zijn,
2780 Die hij verloor door zijn onwetendheid, (*ignorance*)
Toen Ik zei, dat hij Me zou verraden,
En dat die plaats niet gevuld zou worden
Voor de Dag des Oordeels,
Waarop nog steeds alle mensen wachten;
2785 En dat jijzelf hem zou vullen,
Wanneer je zou terugbrengen
De herinnering aan je dood.
Maar Ik zeg je om je te troosten,
Dat die plek niet gevuld zal worden,
2790 Alvorens de derde man zal komen,
Die van jouw lijn zal afstammen (*lignage*)
En van jouw familie zal zijn (*parage*)
En Hebruns dient hem te verwekken
En Enygeus, je zuster, dragen;

- 2795 En hij, die van zijn zoon zal afstammen,
Zal die plek daar vullen.
Over Mozes, die teloor is gegaan,
Vraag je, wat er van hem geworden is:
Nu luister en Ik zal het je zeggen,
- 2800 Want goed zal Ik het je weten te zeggen.
Toen zijn gezellen weggingen
En hem hier bij jullie achterlieten,
Zodat hij geheel alleen bleef,
Omdat hij niet met de anderen meeding,
- 2805 Dat deed hij om jou te misleiden;
Nu heeft hij zijn [verdiende] loon gekregen.
Hij kon noch geloven noch bedenken,
Dat jouw mensen, die bij jou bleven,
Zouden kunnen hebben,
- 2810 Zo'n grote gratie als zij hadden,
En ongetwijfeld bleef hij slechts achter
Om jouw genootschap te beschamen.
Weet voorwaar, dat hij is neergestort
In de Afgrond en verloren is. *(abysme)*
- 2815 Over hem zal men niet meer spreken,
Noch in fabels, noch in liederen,
Voordat degene zal terugkomen,
Die de lege plek zal vullen:
Die zelf dient hem te vinden;
- 2820 Maar meer over hem zeggen betaamt niet.
Zij, die Mijn genootschap verzaken,
En het jouwe, twijfel er niet aan,
Zullen klagen over Mozes
En zullen hem hard beschuldigen.
- 2825 Aldus moet je het zeggen en vertellen
Aan je discipelen en demonstreren.
Nu bedenk, wat je hebt gezocht,
En bij Mij aldus zul je het vinden.”
- Aldus heeft tot Jozef gesproken
- 2830 De Heilige Geest en aangetoond
Het kwade werk van Mozes, *[Moysest]*
En heeft hem gezegd, hoe hij eraan toe is.
En Jozef verborg niets ervan
Voor Bron noch voor zijn genootschap,
- 2835 Daarentegen heeft hij hen openlijk gezegd,
Wat hij ook hoorde van Jezus Christus,
En de zaak, hoe zij is,
En wat Hij met Mozes gedaan heeft.
Zij zeiden allen voorwaar:
- 2840 “Groot is de macht van God.

- Dwaas is, wie dwaasheid najaagt
Tijdens dit smartvolle leven.”
Brons en zijn vrouw waren lange tijd
Tezamen geheel als het hen betaamde,
2845 Totdat ze twaalf zonen hadden,
Zowel mooi als edel* als sterk. (genz)
En daarmee waren ze zeer beslommerd, (encombré)
Want goederen behoefden zij in overvloed, (a plenté)
Totdat Enygeus met Bron erover sprak, [Enyseus]
- 2850 Met haar heer, en hem gezegd heeft:
“Heer, ge zou Jozef, mijn broer,
Moeten ontbieden, en vragen,
Wat we zullen doen met onze kinderen.
Nu die allen sterk en groot zijn,
2855 Want wij moeten niets doen,
Dat we niet eerst met hem besproken hebben.”
Brons zei: “Geheel zo dacht ik erover,
Dat ik met u erover wou spreken;
Heel graag wil ik naar hem gaan
2860 En met goed hart hem ernaar vragen.”
- Brons ging naar Jozef en zei hem
Alles, zoals het hem behaagde en betaamde,
Dat zijn zuster hem daarheen had gezonden,
Door deze zorg aangedaan:
2865 “Heer, wij hebben twaalf grote zonen;
Wij willen niet voor hen vaststellen
Noch iets doen dan uit jouw naam.
Zeg me dus, wat we met hen aanmoeten.”
Jozef zei: “In het genootschap
2870 Van God zullen ze zijn zonder mankeren.
Heel graag zal ik over hen vragen,
Wanneer ik plaats en tijd ervoor zal zien.”
Toen hebben ze dat alles laten rusten
Tot op een dag, dat Jozef was
2875 Gaan bidden voor zijn Vaatwerk;
Toen herinnerde hij zich het en het leek hem mooi,
Dat wat Brons hem gevraagd had,
Dus begon hij te huilen van medelijden
En bad tot God heel lief:
2880 “Vader God, almachtige Koning,
Als het U behaagt, laat mij weten
Over die zaak Uw wil,
Wat wij met mijn neven zullen doen,
Aan welke arbeid we hen zullen zetten.
2885 Geef me een of andere onthulling, (moustrance)
Als het U belijft, of teken.” (senefiance)

En God zond naar Jozef
 Een engel, die hem berichtte
 En hem zei: "God zendt me naar jou,
 2890 Weet je wat Hij je zegt via mij?
 Hij zal veel voor je neven doen,
 Alles, wat je vraagt en wenst;
 Hij wil, dat zij opgevoed zijn (atourné)
 En blijven in de dienst van God, (mené)
 2895 Dat zij Zijn discipelen zullen zijn.
 En een meester zullen ze over hen hebben.
 Als ze vrouwen willen hebben,
 Zullen ze die hebben, en men moet weten,
 Degene, die in het geheel geen vrouw zal hebben,
 2900 Hem zullen de getrouwden dienen.
 Maar jij moet de vader opdragen
 En aldus de moeder zeggen,
 Dat ze naar jou moeten brengen
 Degene, die niet een vrouw bij zich
 2905 Wil hebben noch houden.
 Aan jou moet je hen laten gehoorzamen;
 En wanneer ze naar jou zijn gekomen,
 Zul je niet aangeslagen zijn,
 Maar voor je Vaatwerk zul je gaan
 2910 En de stem van de Heilige Geest zul je horen."

Jozef leerde alles heel goed,
 Wat de engel hem ook gezegd heeft,
 En daarna ging de engel weg
 En Jozef bleef heel blij achter
 2915 Vanwege het grote goeds, dat hij vernomen had,
 Dat ieder van de kinderen zou krijgen.
 Hij ging naar Brons en heeft hem verteld
 De raad, die hij had gevonden:
 "Weet je," zei Jozef, "wat ik je zal vragen?
 2920 Leer je kinderen de wet
 Van God te bewaren en te onderhouden;
 Naar hun genoegen zullen zij vrouwen hebben,
 Op de wijze van andere lieden
 Zullen zij hen hebben door te huwen.
 2925 Als er één bij is, die niet een vrouw
 Wil hebben en die bij mij in huis
 Zou willen verblijven,
 Zal hij hier bij mij wonen."
 Brons zei: "Naar uw bevel
 2930 En naar uw genoegen zal het zijn."
 Brons keerde terug naar zijn vrouw
 En vertelde haar dat, wat Jozef zei.

- Toen Enygeus dat alles gehoord had, [Enyseus]
 Verheugde ze zich in haar hart.
- 2935 Ze zei tegen Brons: “Heer, haast u toch
 Datgene te doen, wat ge moet doen.”
 Brons riep al zijn kinderen
 En vroeg aan allen tezamen,
 Welk leven ieder wilde leiden.
- 2940 Ze zeiden: “Wij willen in alles
 Overeenstemmen met jouw bevel
 En dat zullen wij heel goed doen.”
 En daarover waren ze heel blij.
 Maar Hebruns had hen geen rust gelaten,
- 2945 Net zo lang en hard, tot ze vrouwen
 Hadden en getrouwd waren;
 Hij droeg hen op, dat ze zich loyaal (loiaument)
 En keurig moesten gedragen
 In het gezelschap van hun vrouwen;
- 2950 Zij moesten heer zijn en zij dames.
 Ze namen hen volgens de oude wet
 Geheel zonder trots of arrogantie (bofoi)
 Naar de vorm van Heilige Kerk.
 En Jozef gaf hen heel goed raad,
- 2955 Wat ze moesten achterlaten en wat te behouden
 En hoe ze zich moesten gedragen.
 Aldus werd de zaak geregeld:
 Ieder had zijn eigen vrouw
 Op één na, die zich liever liet
- 2960 Villen en in stukken hakken, (escorchier)
 Dan dat hij een vrouw zou trouwen of nemen:
 Hij wilde er geen een, zoals hij zei.
 Toen Brons hem hoorde, was hij zeer verbaasd,
 Riep hem apart bij zich
- 2965 En zei: “Zoon, waarom neemt ge
 Geen vrouw, zoals ge zou moeten doen,
 Zoals ook je broers hebben gedaan?”
 “Spreekt in het geheel niet meer daarover,
 Want tijdens mijn leven zal ik geen vrouw hebben,
- 2970 Noch ooit een vrouw trouwen.”
- De elf kinderen zijn getrouwd, [= zonen van Brons]
 De twaalfde heeft Brons meegenomen
 Naar Jozef, zijn oom, en het hem gezegd.
 Toen Jozef hem hoorde, moest hij erom glimlachen
- 2975 En zei: “Hier is waar hij behoort
 Te zijn, hij zal van mij zijn, voorwaar;
 Als gij en mijn zus willen,
 Zullen jullie beiden samen hem aan mij afstaan.”

- Zij antwoordden: “Graag, heer;
 2980 De uwe zal hij zijn zonder smart of boosheid.” (*duel*)
 Jozef nam hem in zijn armen,
 Omhelsde hem en zei tegen de vader
 En tegen zijn zuster, dat ze weg moesten gaan
 En [hun] kind bij hem laten.
- 2985 Brons en zijn vrouw gingen heen,
 [Hun] kind bleef bij Jozef.
 Toen zei Jozef: “Beste neef, voorwaar,
 Hele grote vreugde moet ge hebben,
 [Want] Onze Heer heeft naar Zijn genoegen
- 2990 Jou uitgekozen om Hem te dienen
 En om Zijn zoete naam te verheerlijken, (*essaucier*)
 Die men niet genoeg kan prijzen.
 Beste brave neef, gij zult de leider zijn (*cheveteins*)
 En uw broers zult ge besturen.
- 2995 Ga niet uit mijn buurt weg
 En onthoud dat, wat ik u ga zeggen:
 De macht van Jezus Christus,
 Onze Heiland, koos [jou]
 En als het Hem behaagt, dat Hij tegen mij spreekt,
- 3000 Zal Hij dat doen, zoals ik geloof.”
- Jozef ging naar zijn Vaatwerk
 En bad heel devoot tot God,
 Hem uitleggend van zijn neef,
 Hoe die voor Hem zijn best zou doen. (*preu*)
- 3005 Jozef heeft zijn gebed beëindigd
 En meteen heeft hij het geluid gehoord
 Van de Stem, die hem antwoordde:
 “Jouw neef is wijs, dat zeg Ik je,
 Eenvoudig en goed onderricht
- 3010 En met een goed geheugen en goede aard;
 Hij zal je in alle zaken geloven,
 Wat je ook zult zeggen, zal hij onthouden.
 Luister hoe je hem zult instrueren:
 Je moet vertellen van de liefde, die Ik heb
- 3015 Voor jou en jouw mensen,
 Die goed onderricht hadden.
 Vertel hem, hoe Ik op aarde kwam,
 Hoe allen tegen Mij oorlog voerden
 En hoe Ik gekocht werd,
- 3020 Verkocht, overhandigd en overgeleverd;
 Hoe Ik werd geslagen en beledigd,
 Door één van Mijn discipelen verraden,
 En uitgejouwd* en bespuugd, (*escopiz*)
 En aan de staak werd vastgebonden; (*estache*)

- 3025 Zoveel ze konden deden ze me leed aan, (leit)
 Want op het laatst hingen ze me op.
 [Vertel,] hoe jij Me van het kruis tilde,
 Hoe je Mijn wonden waste,
 Hoe je dit Vaatwerk hier kreeg
- 3030 En het bloed van Mij erin ontving,
 Hoe je door de Joden werd gevangen genomen
 En op de bodem van de kerker gezet
 En hoe Ik je troostte,
 Toen Ik je in de kerker aantrof;
- 3035 En daar gaf Ik je een geschenk,
 Aan jou en aan heel je nageslacht,
 Aan al degenen, die het zullen weten
 En die het zullen willen leren.
 Vertel hem over zowel de liefde als het leven,
- 3040 Die ik heb voor heel je genootschap,
 Heb in je gedachtenis,
 Dat Ik je vervulling gaf
 Van mensen hun hart in jouw genootschap;
 Verhul dit niet voor je neef,
- 3045 Noch voor al degenen, die dit weten,
 Zodat ze het perfect zullen vertellen
 En genoeg en gratie zullen hebben
 Degenen, die in de wereld goed zullen doen.
 Hun erfenissen zal Ik behoeden,
- 3050 In alle gerechtshoven zal ik hen helpen, (courz)
 Zodat ze niet vals veroordeeld zullen kunnen worden,
 Noch aan hun ledematen geschaad
 Of in hun bezittingen, [al degenen,] die het Sacrament
 Zullen doen in Mijn gedachtenis.
- 3055 Wanneer je hem alles verteld zult hebben,
 Zul je hem Mijn Vaatwerk brengen
 En van wat erin is, zeg je hem:
 ‘Het is van het bloed, dat uit Mij vloeide.’
 Als hij dat aldus waarlijk gelooft,
- 3060 Zal hij in zijn geloof versterking hebben.
 Onthul hem, hoe de Vijand
 Misleidt en Mijn vrienden bedriegt
 En degenen, die zich houden aan Mij,
 Dat hij zich voor hem hoedt, want Ik bid het hem,
- 3065 Noch vergeet hem te zeggen,
 Dat hij zich wacht voor wrok en toorn,
 Opdat hij niet verblind zal zijn, (enhorbetez)
 Ongelukkig is hij, die het goede niet ziet. (maubailliz)
 De zaak zal hij heel goed kort houden;
- 3070 Dat is het wat het beste en het snelste
 Hem zal bevrijden van kwade gedachten, (gitera)

- Van bedroefd en vertoornd zijn.
 Die zaken zal hij nodig hebben
 En heel goed zullen ze hem behoeden
 3075 Tegen de listigheid van de Vijand,
 Zodat die niet in hem kan hebben.
 Laat hij zich hoeden voor de vreugde des vlezes,
 Opdat hij niet zichzelf voor een dwaas houden zal.
 Het vlees zal spoedig hem misleid hebben
 3080 En tot smart en zonde gebracht.
 Wanneer je hem dit alles onthuld zult hebben,
 Zul je hem zeggen en bidden,
 Dat hij het tegen zijn vrienden doorvertelt
 En om geen enkele reden het nalaat.
 3085 Aan hen, die hij waardige mensen weet
 En van wie hij weet, dat ze goed zijn,
 Zal hij voortdurend over Mij praten,
 Waar hij ook zal zijn, ver weg of dichtbij;
 Want hoe meer aan goeds hij erover zal spreken,
 3090 Des te meer goeds zal hij er vinden.
 Vertel hem, dat van hem dient te ontspruiten
 Een mannelijke erfgenaam, die nog moet komen;
 Dit Vaatwerk zal hij te behoeden krijgen
 En hem moet ge ook onthullen
 3095 Zowel Ons als Ons genootschap.
 Vergeet bovenal niet,
 Wanneer je dat alles gedaan zult hebben,
 Dat hij de hoede over zijn broers zal hebben
 En evenzo over zijn zusters.
 3100 Vervolgens moet hij gaan naar het Westen,
 Naar de verste plaats, waartoe hij in staat zal zijn;
 En in alle plaatsen, waar hij zal komen,
 Moet hij alle dagen Mijn naam verheerlijken
 Door heel het gebied;
 3105 En aan zijn vader zal hij vragen
 Of hij zijn gratie krijgt, en hij zal die krijgen.
 Morgen, wanneer jullie bijeen zijn,
 Zullen jullie een groot licht zien,
 Dat tussen jullie zal neerdalen
 3110 En jullie een *brief* zal brengen.
 De brief, die gebracht zal worden,
 Zult ge door Petrus laten lezen
 En ge zult hem in het kort bevelen,
 Dat hij snel heengaat,
 3115 In welke richting hij maar zal willen
 En waarheen het hart hem het meest zal trekken,
 En dat hij niet ontmoedigd moge zijn, (esmaiez)
 Want hij zal niet vergeten worden door Mij.

- Wanneer je hem dit bevolen zult hebben,
 3120 Moet je hem vervolgens vragen,
 Naar welke plek het hart hem het meest trekt;
 Hij zal je zeggen, twijfel er niet aan,
 Dat hij naar de dalen van Avalon zal gaan [Avaron]
 En in dat land zal gaan wonen.
- 3125 Die landen, werkelijk waar,
 Liggen in de richting van het Westen.
 Zeg hem, dat hij op de plek, waar hij stilhoudt,
 Moet wachten op de zoon van Alein,
 Noch zal hij kunnen sterven, (devier)
- 3130 Noch uit deze wereld heengaan,
 Vóór de dag, dat hij zal hebben
 Degene, die zijn brief voor hem zal lezen.
 Hij zal hem de macht leren,
 Die dit vaatwerk hier kan hebben;
- 3135 Hij zal hem zeggen, wat er geworden is
 Van Mozes, die verloren is gegaan.
 Wanneer hij deze dingen zal hebben gezien
 En gehoord en waargenomen,
 Pas dan zal hij overlijden,
- 3140 En in de vreugde zonder mankeren zal hij komen.
 En wanneer je dit alles gezegd zult hebben,
 Moet je zenden om je neven;
 Zeg hen al deze woorden,
 Die Ik je hier heb gezegd,
- 3145 En zeg hen geheel deze instructie
 Zonder iets ervan weg te laten.”
- Heel goed werd Aleins geïnstrueerd (convertiz)
 En was vol van de gratie van God.
 Jozef had alles heel goed beluisterd
- 3150 En onthouden, wat de Stem gezegd had;
 Hij riep zijn neef Alein
 En heeft hem van begin tot eind verteld
 Alles, wat hij wist van Jezus Christus,
 En dat, wat de Stem hem gezegd had.
- 3155 Meester Robers van Boron zegt,
 Dat, als hij alles bij name wilde zeggen,
 Wat in dit boek zou horen,
 Hij het bijna honderdvoudig zou verdubbelen.
 Maar wie dit weinige zal kunnen hebben
- 3160 Zal voorzeker kunnen weten,
 Dat, als hij met het hart ernaar luisteren wil,
 Hij heel wat goeds zal opsteken
 Van de dingen, die Jozef leerde
 Aan zijn neef en die hij hem vertelde.

- 3165 En nadat hij hem dat alles onthuld had,
 Heeft hij zijn neef geroepen;
 Hij zei hem: "Lieve neef, ge dient goed te zijn,
 Aangezien ge van Onze Heer, van Onze Meester,
 Uw gratie hebt verworven,
- 3170 Zoals die u van God gegeven is."
 Toen nam Jozef hem naar achteren
 En tegen zijn vader en zijn moeder
 Zei hij, dat hij [Alein] zijn broers zal hoeden
 En dat hij hen allen zal besturen
- 3175 Evenals zijn zusters; en zij keurden het goed,
 Dat zij onder zijn leiding zouden zijn,
 Wanneer zij aan het een of ander twijfelden,
 Moesten ze hem gaan raadplegen;
 Als ze aldus deden, zou het hen goed gaan;
- 3180 Als ze het niet deden, zou het hen slecht bekomen.
 Bron de vader heeft hij bevolen
 En aan zijn vrouw heeft hij het ook gevraagd,
 Want hij wilde, dat zij Alein de heerschappij
 Uit hun hand zouden overhandigen
- 3185 Over hun dochters, over hun kinderen,
 Een en al, groot en klein,
 In hun aanwezigheid; zo zullen ze hem meer geloven
 En hem meer respecteren en beminnen
 En hij zal hen goed besturen,
- 3190 Zolang als ieder van hen hem zal geloven.
 De volgende dag waren ze bij de dienst,
 Zoals de geschiedenis het meldt, (devise)
 En het gebeurde, dat een groot licht
 Aan hen verscheen, dat een brief heeft
- 3195 Gebracht, en meteen, zo leek het,
 Stonden ze samen op in zijn aanwezigheid.
 Jozef nam hem en riep
 Petrus bij zich en heeft hem gezegd:
 "Petrus, lieve broer, Gods vriend,
- 3200 Jezus de Koning van het Paradijs,
 Die van de Hel ons allen loskocht,
 Heeft u als boodschapper uitgekozen.
 Deze brief moet ge meenemen
 Naar welke plek ge ook wilt gaan."
- 3205 Toen Petrus Jozef had horen spreken,
 Zei hij hem, dat hij niet dacht,
 Dat God hem tot bode zou maken,
 Noch dat het hem betaamde de brief te dragen.
 [Jozef] zei: "Veel beter kent Hij u,
- 3210 Dan uzelf weet;
 Maar één ding bidden wij u,

- Vanwege de liefde, die wij voor u hebben,
 Dat gij ons zou willen onthullen,
 In welke richting ge zou willen gaan.”
- 3215 Petrus zei: “Ik weet het heel goed,
 Al heeft niemand me er iets van gezegd,
 Daarentegen zag je geen bode,
 Die het beter wist zonder kondigen. *(nuncier)*
 Naar het land in de richting van het Westen,
- 3220 Dat geheel wild is,
 Naar de dalen van Avalon zal ik gaan *[Avaron]*
 En de genade van God zal ik daar afwachten. *(merci)*
 Ook gij, hebt genade met mij,
 Bidt tot God Onze Heer,
- 3225 Dat ik niet de kracht noch de macht zal hebben,
 Lust, lef noch wil,
 Om in te gaan tegen Zijn wil,
 Noch te spreken tegen Zijn zin.
 Stopt ook in uw gebeden,
- 3230 Dat de Vijand op geen enkele wijze
 Me zal kunnen grijpen noch ruïneren, *(tempester)*
 Noch van de liefde van God afsnijden.”
 Allen antwoordden uit één keel:
 “God, die het kan doen, zal je ertegen beschermen!”
- 3235 Naar het huis van Bron gingen ze
 En riepen de kinderen van Hebron
 En tegen hen allen heeft Hebrons gezegd:
 “Jullie zijn allen mijn zonen en mijn dochters’
 Jullie kunnen niet het Paradijs hebben,
- 3240 Als jullie niet aan de een of ander gehoorzamen.
 Daarom wil ik en verlang het ook,
 Dat jullie allen aan één enkele gehoorzamen;
 En voorzover ik goederen geven
 Kan en gratie overhandigen,
- 3245 Doe ik dat aan mijn zoon Alein *(en vein)*
 En dat zal niet vergeefs zijn.
 Ik draag hem op en wil hem bidden,
 Dat hij jullie allen onder zijn hoede neemt,
 En jullie, dat jullie aan hem zullen gehoorzamen,
- 3250 Zoals aan een heer jullie behoren te doen;
 En als jullie raad nodig hebben,
 Gaat dan naar hem zonder dralen.
 Ongetwijfeld zal hij jullie raad geven,
 Zo loyaal als hij zal kunnen.
- 3255 Eén ding waag ik jullie te zeggen:
 Dat jullie niet iets ondernemen
 Tegen zijn [uitdrukkelijk] bevel;

Doet zijn wil goed.”

- [Hun] kinderen gingen allen zo heen
3260 En zijn van hun vader vertrokken
En ze hadden heel goede wil,
Hun broer Alein te gehoorzamen.
Naar vreemde landen ging hij
En nam zijn broers met zich mee;
3265 Op alle plaatsen, waar hij kwam,
Aan [alle] mannen en vrouwen, die hij aantrof,
Verkondigde hij de dood van Jezus Christus,
Precies zoals Jozef het hem had geleerd,
De naam van Jezus Christus predikte hij
3270 En onder allen had hij hele grote gratie.
Aldus waren zij vandaar vertrokken.
Maar van hen nu zult u hier lezen,
Dat ik nu er niet meer over wil spreken
Totdat het me betaamt ernaar terug te keren.
3275 Vertrokken zijn ze en allen weggegaan.
Petrus heeft Jozef geroepen
Evenals de anderen en heeft hem gezegd:
“Het betaamt me te gaan, dunkt me,”
“Moge het zijn naar Gods bevel!”
3280 Daarna kwamen ze bijeen
En baden Petrus niet te gaan.
Hij antwoordde hen onmiddellijk,
Dat hij geen zin had te blijven, (talent)
Want dat het hem betaamde daar weg te gaan:
3285 “Maar één dag langer zal ik om jullie blijven
En dan morgen dus zal ik gaan,
Wanneer we naar de dienst zijn geweest.”
Aldus bleef hij naar hun wens. (devise)
- Onze Heer, die alles wist,
3290 Hoe de zaak dient te gaan,
Stuurde Zijn engel naar Jozef,
Die hem heel erg goed troostte
En zei, dat hij niet moest balen (s'esmaie)
En dat Hij hem nooit zou vergeten.
3295 “Mijn wil betaamt het je te doen,
De liefde tussen Mij en jou te vertellen.
Petrus dient van jou te vertrekken;
Weet je waarom? Vandaag durfde je
Hem terug te houden, en hij [durfde] te blijven.
3300 God wilde het aldus onthullen,
Opdat hij de waarheid moge zeggen
En over niets iets hoeft te liegen

- Tegen degenen, om wier wille hij gaat,
 Wanneer hij van je Vaatwerk zal zien
- 3305 En van de zaken, die Ik je verteld heb,
 Dat ze goed zijn en edel. (eslites)
 Jozef, het betaamt waarlijk,
 Dat de dingen, die een begin
 Hebben, naderhand een einde zullen hebben.
- 3310 Onze Heer weet altijd goed, (adés)
 Dat Brons een zeer waardig man is geweest,
 En daarom was het Zijn wil,
 Dat hij in het water zou vissen
 En dat hij de vis zou vangen,
- 3315 Die jullie hebben in jullie dienst.
 God wil het en aldus wenst Hij het,
 Dat hij je Vaatwerk zal hebben
 En na jou zal behoeden.
 Leer hem, hoe hij zich zal moeten
- 3320 Gedragen en in toom houden,
 En de liefde, die jij hebt voor Mij
 En die Ik steeds voor jou heb gehad; (adés)
 Leer hem al de handelingen
 En al de gedragsregels,
- 3325 Alles, wat je van God hoorde
 Vanaf het uur, dat je geboren werd,
 In Mijn geloof zul je hem zetten (creance)
 En heel goed zul je hem onderrichten.
 Vertel hem, hoe God naar jou kwam
- 3330 In de kerker en jouw Vaatwerk vasthield
 En het je in je handen gaf;
 Hij heeft je de heilige woorden gezegd,
 Die zoet zijn en kostbaar
 En gratievol en barmhartig,
- 3335 Die terecht worden geheten
 En genaamd: *Geheimen van de Graal*.
 Wanneer je dat goed en wel gedaan hebt,
 Zul je hem het Vaatwerk aanbevelen,
 Opdat hij het voortaan hoedt;
- 3340 Laat hem niet links of rechts dwalen;
 Heel de dwaling zal op hem zijn
 En duur zal hij ervoor betalen.
 En zij, die hem willen nemen
 Bij zijn ware naam, noemen hem
- 3345 Steeds de Rijke Visser. (Riche Pescheeur)
 Alle dagen zal zijn eer groeien
 Vanwege de vis, die hij ving,
 Toen deze gratie begon.
 Aldus dient de zaak te zijn,

- 3350 Jij maakt hem ervan heer en meester.
 Net zoals de wereld voortgaat,
 Alle dagen minder wordend,
 Past het, dat al deze lui
 Trekken naar het Westen.
- 3355 Zodra hij in het bezit zal zijn gekomen
 Van je Vaatwerk en het zal hebben,
 Dient hij meteen weg te gaan
 Naar het Westen,
 Naar welke plek ook hij zal willen
- 3360 En waarheen het hart het meest hem zal trekken.
 En wanneer hij zal zijn gestopt,
 Daar waar hij zal willen blijven,
 Zal hij de zoon van zijn zoon afwachten
 Veilig en zonder gevaar.
- 3365 En wanneer die [klein]zoon zal zijn gekomen,
 Zal hij hem het Vaatwerk overhandigen
 Evenals de gratie, en je moet hem [Bron] zeggen
 Namens Mij en hem opdragen,
 Dat hij hem [de kleinzoon] het aanbeveelt,
- 3370 Opdat hij het voortaan behoede.
 Dan zal de betekenis zijn *(senefiance)*
 Vervuld evenals de onthulling *(demonstrance)*
 Van de gezegende Drieëenheid,
 Die Wij in drie delen ontworpen hebben. *(devisé)*
- 3375 Met de derde [= de kleinzoon], dat zeg ik je, voorwaar,
 Zal Jezus Christus Zijn wil doen,
 Die Heer is van dit Ding;
 Niemand kan noch durft Het van hem af te nemen.
 Wanneer je het Vaatwerk aan Bron zult geven,
- 3380 Evenals de gratie en hem alles zult overhandigen
 En jij ervan afstand zult hebben gedaan
 En deze feiten heel goed allemaal vervuld zijn,
 Dan zal Petrus weggaan,
 En wil Ik niet, dat hij hier nog langer blijft;
- 3385 Want waarlijk kan hij zeggen,
 Dat hij gezien zal hebben, dat in bezit neemt
 Hebron, de Rijke Visser,
 Zowel het Vaatwerk als de eer.
 Daarvoor was Petrus gebleven
- 3390 Tot aan morgen, waarna hij is vertrokken.
 Wanneer je dit gedaan zult hebben, zal hij weggaan,
 Over land en over zee zal hij gaan,
 En Hij, die alle dingen behoedt,
 Zal hem geheel in Zijn hoede hebben.
- 3395 En jij, wanneer jij dit alles gedaan zult hebben,
 Zult uit de wereld vertrekken

En komen in perfecte vreugde,
 Die voor de goeden is en die van Mij is;
 Dat is: in het eeuwigdurende leven.

3400 Jij en je erfgenamen en heel je nageslacht,
 Al degenen, die geboren zijn en die geboren zullen worden
 Van je zuster, zullen gered zijn. *(sauf)*
 En degenen, die dit te zeggen zullen weten,
 Zullen beminder en dierbaarder zijn

3405 En door alle mensen meer geëerd
 En door de waardige mensen meer gerespecteerd.”
 Aldus heeft Jozef alles gedaan,
 Wat de Stem hem beval.

3410 De volgende morgen verzamelden allen zich
 En verbleven bij de dienst
 En Jozef heeft hen alles naverteld,
 Wat de Stem ook zei... *(entreseit)*
 Behalve de woorden van Jezus Christus,
 Die Deze in de kerker hem gezegd had.

3415 Die woorden leerde hij
 Zonder fouten aan de Rijke Visser.
 En toen hij hem die dingen gezegd had,
 Overhandigde hij hem naderhand geschriften.
 Hij heeft hem geheel privé

3420 Openbaring van geheimen gedaan.
 Toen zij Jozef hadden aangehoord
 En ieder van hen goed naar hem had geluisterd,
 Dat hij vertrok uit hun genootschap
 En niet langer bij hen zou zijn,

3425 Waren ze allen geheel verbijsterd.
 Toen ze Jozef ontiaan [van leiderschap] zagen,
 Hadden zij heel groot medelijden;
 Want ze wisten, dat hij had overhandigd
 Zijn gratie en zijn bevel,

3430 Al wisten ze niet goed hoe.

De Rijke Visser was in het bezit gekomen
 Van de Graal en al het gezag;
 Hij nam afscheid, toen ze opgestaan waren.
 Bij het vertrek lieten ze menig traan,

3435 Er werd gezocht en gejammerd;
 Dat was allemaal door nederigheid.
 Ze deden gezangen en gebeden;
 Dat zijn dingen, die God graag heeft.
 Jozef bleef, om eer te doen, achter

3440 Bij de Rijke Visser;
 Drie dagen was hij in zijn gezelschap,
 Dat deze Jozef niet weigerde.

Op de derde dag heeft hij Jozef gezegd:
 “Jozef, luister nu even naar me,
 3445 De waarheid zal ik je zeggen zonder mankeren;
 Ik heb zin om weg te gaan.
 Als jij het goed zou vinden,
 Wil ik, met jouw verlof, vertrekken.”
 “Het behaagt me wel,” antwoordde Jozef,
 3450 “Want deze dingen zijn van en door God.
 Je weet goed, wat je mee zult nemen
 En naar welk land je zult gaan.
 Jij zult vertrekken en ik zal hier blijven
 En ter beschikking van God zijn.”

3455 Aldus bleef Jozef daar
 En ging de goede Visser heen,
 Van wie naderhand vele woorden werden
 Verteld, die niet dwaas zijn,
 In het land, waar hij werd geboren
 3460 En waar Jozef dus is gebleven.
 Mijnheer Roberz de Beron
 Zegt, dat als we dat willen weten hier,
 Hij zonder twijfel in staat zal moeten zijn
 Te vertellen, waar Aleins heenging,
 3465 De zoon van Hebron, en wat er van hem werd
 En naar welk land te gaan hem betaamde
 En welke erfgenaam van hem kan stammen
 En welke vrouw hem kan voeden;
 En welk leven Petrus leidde,
 3470 Wat er van hem werd en naar welke plaats hij ging
 En in welke plaats hij zal worden herwonnen,
 Met moeite zal hij worden teruggevonden;
 Wat er van Mozes is geworden,
 Die zolang verloren was,
 3475 Hem vinden betaamt het met reden,
 ? Zo ging het praatje;
 Waarheen de Rijke Visser gaat,
 Op welke plek hij zich zal neerlaten,
 En degene weet terug te brengen,
 3480 Die nu meteen dient weg te gaan.

Deze vier dingen bijeen te brengen
 Betaamt het elk, en arrangeren (ratourner)
 Ieder deel op zich
 Zo, als het is; maar ik geloof goed,
 3485 Dat geen mens die dingen kan samenstellen,
 Als hij niet tevoren heeft horen vertellen,
 De grootse *Geschiedenis van de Graal*

Omgetwijfeld, die geheel waar is.
In de tijd, dat ik haar navertelde
3490 In alle rust aan mijn heer Gautier,
Die uit Mont Belyal afkomstig is,
Was nog nooit naverteld
De grote *Geschiedenis van de Graal*
Door een mens, die sterfelijk was.
3495 Maar ik laat goed aan allen weten,
Die dit boek zouden willen hebben,
Dat, als God me gezondheid geeft
En leven, ik goede zin heb,
Om die delen samen te voegen,
3500 Als ik ze in een boek kan vinden.
Net als ik met één deel
Ophoud, waarover ik niets meer vertel,
Zo ook betaamt het het vijfde te vertellen
En de vier te vergeten,
3505 Totdat ik kan terugkeren
Naar het meer op mijn gemak vertellen
En naar dat werk geheel door mij
En ieder deel neerzetten op zichzelf.
Maar als ik nu hen [die vier] laat rusten,
3510 Ken ik geen mens zo wijs
Die niet meent, dat ze verloren zijn
Noch wat er van hen geworden is
noch met welke betekenis
Ik ervan afscheid genomen heb.